

Tallinna Keskraamatukogu 2022. a tegevuse aruanne

Sisukord

Sissejuhatus	4
1. Põhilised tegevussuunad.....	4
1.1 Koroonaviiruse mõju.....	5
2 Juhtimine	5
2.1 Raamatukogude võrgu struktuur ja nõukogud:	5
2.2 Eelarve.....	6
2.3 Projektid	7
2.4 Personali koosseis, juhtimine ja areng	7
2.4.1 Ülevaade täienduskoolitusest.....	8
2.4.2 Koolitused raamatukoguhoidjatele üle Eesti. Praktikantide juhendamine	8
2.4.3 Raamatukogutöötajate avalikud esinemised	9
2.4.4 Erialahariduse omandamine.....	11
2.4.5 Töötajate tunnustamine	11
2.5 Raamatukogu haldusjuhtimine.....	12
2.5.1 Juurdepääs liikumispuudega inimesele	13
2.6 Raamatukogu arendustegevused infotehnoloogia valdkonnas	13
3. Kogud: komplekteerimine ja töötlemine	14
3.1 komplekteerimise põhimõtted ja uuendused.....	15
3.1.1 Raamatu komplekteerimine	16
3.1.2 Perioodika komplekteerimine	18
3.1.3 Auviste komplekteerimine	19
4. Lugejateenindus ja raamatukoguteenused.....	19
4.1 Avaliku teabe kättesaadavaks tegemine.....	20
4.2 Raamatukogu kasutamine ja teenused	21
4.3 RVL teenindus	23
4.4 Laste- ja noorteteenindus	24
4.4.1 Laste-ja noortekirjanduse komplekteerimine.....	25
4.4.2 Laste-ja noorte raamatukogu kasutamine	26
4.4.3 Laste ja noorte lugemisharjumuste kujundamine ja arendamine, sh suuremad üritused.....	27
4.5 Erivajadustega sihtrühmade teenused	28

4.6 Raamatukogu kui kohalikku pärandit jäädvustav, elukestvat õpet toetav ja vabaaja võimalusi pakkuv kultuurikeskkond	29
4.6.1 kohalikul tasandil	31
4.6.2 riiklikul tasandil	32
4.6.3 rahvusvahelisel tasandil	32
4.7 Raamatukogu koolituskeskusena	33
4.8 Raamatukoguteenuse turundus ja väljaanded	35
4.9 Andmebaasid ja digimeedia	36
5. 2023. aasta tegevused	37
LISA 1. Projektitoetused ja nende kasutamine 2022	38
LISA 2. Personali koolitus	40
LISA 3. Raamatukogude ehitamine, renoveerimine, remondid	41
LISA 4. Valik laste- ja noorteüritusi	43
LISA 5. Laenatud teavikute esikümme aastal 2022.....	45

Sissejuhatus

Tabel 1. Üldandmed

Linna nimi	Elanike arv (01.12.21)	Üldkasutatavate raamatukogude arv	Harukogude arv	Kokku
Tallinn	445 828	1 (peamaja (Estonia pst 8) + võõrkeelse kirjanduse osakond (Liivalaia 40))	17 + raamatukogubuss	18

1. Põhilised tegevussuunad

2022. aastat jäävad Tallinna Keskraamatukogus iseloomustama järgmised märksõnad: teenused Ukraina sõjapõgenikele Eestis, tegevused RFIDle üleminekuks, koostöö muuseumidega, raamatute hinnatõus, sellest tingitult hangitava uudiskirjanduse eksemplaarsuse langus ja lugejatele kättesaadavuse halvenemine.

2022. aasta lõpuks oli raamatukogu registreeritud lugejate (st kes laenavad teavikuid ja esemeid koju ja/või kasutavad arvutitöökohta) arv 73 410 – võrreldes 2021. aastaga ca 2000 lugeja võrra (ca 2,9%) enam. Raamatukogu külastati ca 870 000 korda ja tehti üle 1,7 miljoni kojulaenutuse.

E-raamatukogudest ELLU, OverDrive ja NAXOS, mis teenindasid 2022.a viimast aastat kogu Eestit, tehti rekordarv e-laenutusi - 147 154 e-laenutust, kuigi litsentse oli võimalik osta eelneva aastaga võrreldes oluliselt vähem. Surve raamatukogu eelarvele oli suur, kuna lisaks üleüldisele hinnatõusule lõpetas Kultuuriministeerium septembrist e-raamatukogudesse litsentside ostmise toetamise. Nii tuli keskraamatukogul võtta vastu otsus, et alates 1. jaanuarist 2023 lõpetatakse teenuse pakkumine mittetallinlastele, sh eri riikides tegutsevatele Eesti koolidele ja nendele Ukraina sõjapõgenikele jt rahvusvähemustele, kes siirdusid Tallinnast edasi elama mujale Eestisse.

Rohkem kui 41 000 inimest otsustas kasutada võimalust õppida raamatukogus midagi uut – nii palju oli aasta jooksul osalejaid erinevatel individuaal- ja rühmakoolitustel. Raamatukogu poolt korraldatud üritustel, sh veebis, oli osalejaid ca 160 000. 2022. aastal oli raamatukogus 162 vabatahtlikku, neist 73 alaealised. Ääretult oluline oli ja on vabatahtlike panus ukraina lastega tegelemisel (õppetegevuse organiseerimine, lauamängude mängimine, keeleringid jne).

Raamatukogude teema-aastal toimusid mitmed üritused avalikus linnaruumis, sh perepäev Politseipargis, mis kujunes üle-eestilise kampaania „Raamatukogud ratastel“ esindusürituseks. Keskraamatukogu koordineeris üle-eestilist projekti „Kogu Eesti loeb“, mis tõi Eesti üheksas piirkonnas vähemusrahvuste päeval kokku erineva emakeele ja kultuurilise taustaga inimesed.

2022.a käivitati mitmeid uusi teenuseid. Näiteks avati mai alguses Kalamaja ja Kadrioru raamatukogus koostöös Tallinna Linnamuuseumi ja Tallinna Kirjandusekeskusega muuseumipiletite laenutusteenus, millega ühines kuu lõpus ka Eesti Tervisemuuseum. Kõik

teenindusüksused pakuvad lugejatele kaugõppes osalemiseks, veebivestlusteks jms õppearvuti kasutamise võimalust.

Rohepealinna aasta ettevalmistusena alustati ürituste sarja Ökotuba, mis läheneb roheteemadele just praktiliste oskuste ja teadmiste jagamise kaudu.

1.1 Koroonaviiruse mõju

Terviseameti otsusega lõpetati 1. juunil 2022 tervishoiualane hädaolukord. Piirangutest jäid kehtima vaid nõue püsida haigestununa vähemalt viis päeva kodus ning soovitus jääda lähikontaktsena viieks päevaks isolatsiooni. Töötajate ja töötajate pereliikmete haigestumine tähendas raamatukogule aastaringselt vähem personali tööl, teenuste jooksvat ümberplaneerimist, ajutiselt raamatukogude lahtiolekuaegade lühendamist ja väiksemate raamatukogude ajutist sulgemist.

2 Juhtimine

2.1 Raamatukogude võrgu struktuur ja nõukogud:

Tallinna Keskraamatukogu on raamatukogu peamajast (Estonia pst 8), võõrkeelse kirjanduse osakonnast (Liivalaia 40), 17 haruraamatukogust, raamatukogubussist ja töötlusosakonnast koosnev tsentraliseeritud süsteem, mis teenindab Tallinna linna elanikke ja külalisi.

Alustati ettevalmistusi teenusedisaini projekti läbiviimiseks 2023. aastal Keskraamatukogu arengusuundade kavandamiseks. Projekt viiakse ellu koostöös Tallinna Strateegiakeskuse teenusedisaini bürooga ning eesmärgiks on selgitada välja kasutajate vajadused pakutavatele teenustele ja ootused võimalikele tulevikuteenustele.

II poolaastal algas huvikeskus Kullo uue hoone projekteerimine, hoonesse on kavandatud ka raamatukogu, samuti noortekeskus. Kullo huvikeskuse uue hoone arhitektuurivõistluse võitis büroode Kuu ja Nikita Atikin ühistöö "Päike", projekteerib HOCO OÜ. Koos hoonega lahendatakse projekteerimisprotsessis ka välialad ja välialade terviklik seotus naabruses asuva Löwenruh pargiga. 2023. aasta jooksul valmivad eskiis, eel- ja tööprojekt.

Lasnamäele Punane 17 aadressile kogukonnamaja projekteerimisprotsess lõppes 2022. a alguses, majandusolukorra tõttu on ehituse algus määramata ajaga edasi lükatud.

Jätkati RFID-tehnoloogia-põhise iseteeninduse terviklahenduse juurutamist. 2022.a lõpus paigaldati välitingimustesse 24/7 laenutuskapid, mida lugejad saavad hakata kasutama 2023. aastal.

Algasiid ettevalmistused uue raamatukogubussi hankimiseks. Läbi viidi turu-uuring, mille eesmärk oli välja selgitada, millised on võimalikud raamatukogubussi lahendused täna ning tulevikutrendid, ning tegeleti raamatukogubussi tehnilise kirjelduse koostamisega.

Tallinna Keskraamatukogul on kaks nõukogu: kogude kujundamise nõukogu ja töökeskkonnanõukogu. Kogude kujundamise nõukogu peamiseks teemaks oli digimeedia jm – sisu pakkumise laiendamine ja parem nähtavus, sh algatati lugejaarvutitele nn tervitusleht

digimeedia logode, linkide ja lühitutvustega. Tööandja ja töötajate esindajate koostöökoguna tegutsev töökeskkonnanõukogu tõstis esile vajaduse pöörata varasemast enam tähelepanu töötajate vaimsele tervisele ja vajadusele lisada see edaspidi tervisekontrolli teenuse hankesse.

Tallinna Keskraamatukogu kuulub NAPLE e-raamatute töörühma ning vähemusrahvuste ja – keelte töörühma, kuhu on koondatud praktikud Euroopa raamatukogudest. Raamatukogu kuulub IFLA MetLib (Metropolitan Libraries Section, linnade, mille elanikkonna arv on 400 000 või suurem, keskraamatukogude koostöövõrgustik) võrgustikku. Samuti on mitmed töötajad tegevad Eesti Raamatukoguhoidjate Ühingu, selle juhatuses ja töörühmades. Tallinna Keskraamatukogu on ELNET Konsortsiumi liige.

2022. aastal jätkus koostöö Tallinna Keskraamatukogu ning Tallinna Linnaarhiivi, Tallinna Linnamuuseumi, Tallinna Loomaaia ja Tallinna Botaanikaia vahel raamatukogutarkvara Sierra kasutamisel.

Keskraamatukogu direktor on Rahvaraamatukogude Nõukogu ja ERÜ kutsekomisjoni liige ning alates 2022. a Integratsiooni SA Tallinna eesti keele maja nõukoja liige. Direktor osales mõttekoja Praxis rahvaraamatukogude valdkondade-vaheliste infoteenuste (elukestev õpe, tööturu-, sotsiaal- ja tervise teenused) mudeli arendamise uuringus, samuti Kutsekoja OSKA kultuuri ja loometegevuse uuringu seirejärgse eksperdikogu ning TLÜ Haapsalu kolledži magistriõppekava, mille fookuses on vanemaealistele sotsiaalse kaasatuse korraldus ja tervelt vananemine, väljatöötamisega tegeleva töörühma töös.

2.2 Eelarve

Raamatukogu 2022. a kinnitatud tegevuseelarve oli 3 768 097 €, sellest planeeris raamatukogu teenida 152 000 € omatuluna. Omavalitsus eraldas täiendavalt (töötasu tõus; suurenenud energiakulude, Ukraina sõjapõgenikega ning COVID-19 viiruse leviku ennetamise ja tõkestamise seotud kulude katmine jm) kokku 352 970 €. Investeeringuid kasutas Keskraamatukogu summas 413 276 €. Kokku moodustasid tulud omavalitsuselt 4 867,4 tuh € (sisaldab ka ehitusinvesteeringuid), kasv eelmise aastaga võrreldes 12%.

Tulud riigilt olid kokku 520 899 eurot (vähenemine 19 %). Tulu muudest allikatest (annetused) oli kokku 16 916 eurot.

Investeeringuid kasutati järgmiselt:

- jätkati ettevalmistustega Estonia pst 8 hoone välisfassaadi korrastamiseks ning alustati selleks eel- ja tööprojekti koostamist, projekteerimistöödega jätkatakse 2023. aastal;
- ligipäätavuse suurendamiseks paigaldati tõstuk Pääsküla raamatukokku ning alustati tõstuki paigaldamistöödega Kännukuke raamatukogus;
- Vilde tee 72 hoones tehti vajalikud tööd nõuetekohaste tuletõkkesoonide tagamiseks ning rajati raamatukogu teenindussaalile täiendav evakuatsiooniväljapääs; vahetati osaliselt aknad;
- paigaldati elektritoitekaabel laenutuskappide ja iseteeninduskioskite elektriga varustamiseks;
- alustati RFID tehnoloogial põhineva teavikute tuvastamissüsteemi ja iseteeninduse rakendamist.

Omatulu laekus 155 455 € (tõus võrreldes eelmise aastaga 35,8%), sellest lugejate võlgnevustest laekus kokku 86 757 €, tasuliste teenuste eest 16 376 €. Raamatukogule mittevajalike teavikuid müüsimise 18 293 euro eest, laekunud tulu kasutati uute teavikute ostmiseks.

Tabel 2. Eelarve 2021

Eelarve	Seisuga 31.12.21 €	Seisuga 31.12.22 €	Muutus %
Eelarve kokku *	4 772 786	4 907 957	2,8%
Tööjõukulu (sh erisoodustused, tööjõukuludega kaasnevad maksud)	2 919 469	3 108 979	6,5%
Komplekteerimiskulu	1 007 270	897 014	-10,9%
sh KOV-lt	391 059	423 776	8,3%
sh riigilt	606 037	456 322	-24,7%
Infotehnoloogiakulu	102 213	90 923	-11%

* ei sisalda ehitusinvesteeringuid; sisaldab tulusid KOVilt, riigilt ja muudest allikatest

2.3 Projektid

Tabel 3. Projektidest saadud toetussummad ja nende kasutamine kokku aastal 2022

Projektid, toetused	Eraldatud summa, €	Kasutatud 2022, €	Projekti üldmaksumus, €
Kultuurkapital	25 459	18 543,99	44 182,04
Kultuuriministeerium jm riigi toetusega projektid	43 615	43 295,03	63 372,44
Kokku	69 074	61 839,02	107 554,48

Projektide loetelu on toodud lisas 1. Kultuurkapitali toetused võimaldasid raamatukogul korraldada erinevatele sihtrühmadele kirjandusega seotud üritusi ning maksta kirjanikele jt esinejatele motiveerivat tasu. Kultuuriministeeriumi jm riigi toetusega ellu viidud projektid arendasid laste ja noorte lugemisharjumusi ning toetasid erineva koduse keele ja erinevate põlvkondade vahelist lõimumist.

2.4 Personali koosseis, juhtimine ja areng

Tallinna Keskraamatukogus töötas 31.12.2022 seisuga 154 töötajat (koosseis 136,46), sh 124 raamatukoguhoidjat (koosseis 115,25). 124 raamatukoguhoidjast on 100 ülikooliharidusega, neist 51 on raamatukogundusharidus, 4 raamatukoguhoidjal on raamatukogunduslik keskharidus. Osad raamatukoguhoidjad on ülikooliharidust omandamas. Peale 2010. aastat väljastatud kehtivat raamatukoguhoidja kutsetunnistust omab 9 töötajat (varasemast perioodist on veel 6 töötajal raamatukoguhoidja kutsetunnistus).

2022. aastal tehti raamatukogu koosseisus muudatus teenuse kvaliteedi tõstmiseks ja ühiskonnas toimunud muutustele vastamiseks: võõrkeelse kirjanduse osakonna koosseis vähenes ühe raamatukoguhoidja abi ametikoha võrra ja suurenes ühe raamatukoguhoidja ametikoha võrra Ukraina sõjapõgenikele vajalike teenuste osutamiseks. Lahkunud, lapsehoolduspuhkusele jäänud jne töötajate värbamiseks viidi läbi üle 35 värbamise.

Eraldatud 225 265 € (sh töötasudeks 168 359 €) võimaldas alates 1.03 tõsta töötajate töötasu sh kõrgharidust nõudval ametikohal töötava raamatukoguhoidja töötasu 1300lt 1400le.

2.4.1 Ülevaade täienduskoolitusest

2022. aastal toimus töötajatele 175 koolitust. Koolitustel osales 148 töötajat, koolituste kestuseks oli 1965 tundi. Koolitustel osalemiste kohta on lisatud koondtabel lisas 2.

Koolitustel osalemine on muutunud mugavamaks ja lihtsamaks tänu veebikoolitustele. Suhtlemist eeldavate ja praktiliste oskuste omandamiseks korraldati koolitusi lähiõppe vormis. Koolitusi viisid läbi töötajad sisekoolitustena, telliti koolitusi koolitusasutustelt ja koolitajatelt ning osaleti Tallinna linna korraldatud linna asutustele suunatud kesketel koolitustel. Koolitustel arendati erinevate tarkvaralahenduste ja keskkondade kasutamise oskusi. Olulisel kohal olid raamatukoguhoidjate põhioskuste ja teadmiste arendamisega seotud koolitused nagu infootsing, valeinfo ja kirjandus. Teadmisi omandati nii lastetöö kui seenioritöö arendamiseks kui ka kultuurierinevuste osas. Koolituste hulgas oli juhtimiskoolitusi, vaimse tervise ja teenusedisani koolitusi.

2.4.2 Koolitused raamatukoguhoidjatele üle Eesti. Praktikantide juhendamine

Kultuuriministeeriumi raamatukogude arendamise programmi rahastamisel läbiviidud koolitustesarjas „Tuleviku raamatukoguhoidjad“ (tabel 4), sh Aleksander Sibulale pühendatud erialapäeval "Kui pikad on vale jalad? Raamatukogud võitluses valeinfo" osalesid raamatukoguhoidjad üle Eesti. Koolitustel arendati lugejateeninduse ja –koolituse kompetentse ning digipädevusi. Praktikute töötube ja kaht erialapäeva töötuba viisid läbi Keskraamatukogu raamatukoguhoidjad.

Tabel 2. Koolitused raamatukoguhoidjatele üle Eesti

Koolituse aeg	Koolituse teema	Koolitaja	Koolituse maht/ kestus	Raamatukoguhoidjate arv/ KOV-de arv	Eelarve/ Koolituseks kulutatud summa
30.09.2022	Nutitelefoni pildistamise veebitöötuba	Jaak Nilson	4 ak tundi (veebis)	17	840
26.10.2022	Praktikult praktikule: veebiraamatukogutunnid algajatele	Merle Tanilsoo	2 ak tundi (veebis)	31	120

27.10.2022	Praktikult praktikule: raamatukogu TikTokis	Kelli Pullisoo	1 ak tundi (veebis)	30	60
28.10.2022	Praktikult praktikule: veebiraamatu-kogutunnid edasijõudnutele	Merle Tanilsoo	2 ak tundi (veebis)	30	120
04.11.2022	Aleksander Sibulale pühendatud erialapäev "Kui pikad on vale jalad? Raamatukogud võitluses valeinfoga"	Diana Poudel, Holger Roonemaa, Kätlin Konstabel, Maia Klaassen, Maarja Punak, Tuuliki Tõiste	6 ak tundi (hübrid)	23 osalejat kohapeal ja 174 otseülekande kaudu osalejat	1858,4
24.11.2022	Praktikult praktikule: videotöötuse töötuba	Margarete Pruus	2 ak tundi (veebis)	32	60
30.11.2022	Vanemaealiste õpetamise põhimõtted	Tiina Tambaum	8 ak tundi (lähiõpe)	20	768
Kokku				357, sh veebis 314, 43 lähiõppes	3826,4

Tallinna Keskraamatukogus käis 2022. aastal praktikal kolm infoteaduse eriala üliõpilast Tallinna Ülikoolist ja üks õpilane Tallinna Polütehnikumist. Keskraamatukogu teenustega tutvusid Rahvusraamatukogu kutseõppurid. Viis vallakeskraamatukogu juhti ja kuus raamatukoguhoidjat raamatukogudest üle Eesti läbisid 5päevase praktika Keskraamatukogus, projekti rahastas Kultuuriministerium raamatukogude arendamise programmist.

2.4.3 Raamatukogutöötajate avalikud esinemised: ettekanded, loengud.

Tallinna Keskraamatukogu töötajate ettekanded ja loengud käsitlesid lõimumist, sõjapõgenikele suunatud tegevuste korraldamist, raamatukoguhoidjale vajalike digipädevusi.

Tabel 5. Ettekanded ja loengud

Nimi, ametinimetus	Ettekande, haridusprogrammi teema, pealkiri	Konverents, seminar	Toimumisaeg ja -koht
Kaie Holm, direktor	Loeng „Raamatukogunduse kaasaegsed probleemid Tallinna Keskraamatukogu näitel“	Esinemine tudengitele õppeaine „Eesti raamatukogunduse kaasaegsed probleemid“ raames	2.04.2022, Tartu Ülikool
Jaanika Tappo, osakonnajuhataja	Ettekanne „Lõimumist toetavad tegevused raamatukogus“	Haridus- ja Noorteameti LAK- õppepäev	6.04.2022, Tallinna Loomaaed
Triinu Seppam-Saar, teenindusdirektor	Ettekanne ja osalemine paneelis „Post-covid public libraries“	konverents <i>Occupy Library 2022</i>	3.05.2022, veebis
Merle Tanilsoo, laste- ja noorteteeninduse peaspetsialist	Ettekanne „Work with children and young adult at Tallinn Central Library“	Välislahetus, laste- ja noortetöoga tutvumine Erasmuse projekti "A book is our friend" raames	9.05.2022, Poola, Biblioteka Centrum Kultury w Piekoszowie
Merle Tanilsoo, laste- ja noorteteeninduse peaspetsialist	Loeng "Raamatukogutunnid veebis"	Lääne maakonna raamatukoguhoidjate koolituspäev	27.05.2022, Lääne Maakonna Keskraamatukogu
Liine Toomse, haruraamatukogu juhataja; Piret Jürman, raamatukoguhoidja	haridusprogramm „Digitaalne raamatukogu 21. sajandil“	Pärnu Keskraamatukogu töötajate seminar	27.05.2022, Põhja-Pärnumaa Raamatukogu
Merle Tanilsoo, laste- ja noorteteeninduse peaspetsialist, Mirjam Kaun, raamatukoguhoidja	Koolitus „Nutinipid asjalikule raamatukoguhoidjale“	Tartu Ülikooli lasteraamatukoguhoidjate suveakadeemia	16.06.2022, Tartu Ülikooli ühiskonnateaduste instituut
Jaanika Tappo, osakonnajuhataja	Ettekanne „Maailma rohelised raamatukogud“	ERÜ Noorteklubi suveseminar BiblCamp 8	11.08.2022, Märjamaa raamatukogu
Jaanika Tappo, osakonnajuhataja	Ettekanne „Examples of Green Libraries in the World“	ERÜ Noorteklubi rahvusvaheline seminar „Baltic Meeting 2022“	18.08.2022, Tallinna Keskraamatukogu
Nadezhda Geryak, kultuurilise mitmekesisuse peaspetsialist	Ettekanne Keskraamatukogu lõimumistegevustest	Sillamäe Ukraina kogukonna korraldatud konverents „Raamat on inimkonna aare“	01.10.2022, veebis

Jaanika Tappo, osakonnajuhataja	loeng „Raamatukoguhoidjad ja sõjapõgenikud“	Raamatukogupäevade avaüritus "Kohtume raamatukogus"	20.10.2022, Märjamaa Rahvamaja
Kaie Holm, direktor	Ettekanne „Parem kaks kord küsida kui üks kord eksiteed käia ehk praktikute rollist oskuskeeles arendamisel“	XVII oskuskeelepäev	11.10.2022, Eesti Rahvusraamatu- kogu
Jana Orion, raamatukoguhoidja	ettekannet „Valik võrukeelseid raamatuid“	<i>Võro keele nädal</i>	7.11.2022, Tallinna Võru Selts
Kaie Holm, direktor	Loeng-arutelu „Raamatukoguteenuste areng, kriiside õppetunnid, trendid tööturul Tallinna Keskraamatukogu näitel“	ERÜ koolituse toimkonna koolitus „AK: aastate kogemus“	15.11.2022, Tallinna Keskraamatu- kogu
Nadezhda Geryak, kultuurilise mitmekesisuse peaspetsialist	Ettekanne „Keskraamatukogu töö laste ja noortega“	Lastekirjanduse konverents Eesti ja Odessa raamatukogudega	29.11.2022, veebis
Helen Reiser, haruraamatukogu juhataja	Ettekanne „Raamatukogude aasta ja raamatukogud“	Ülelinnaline luulevõistlus	15.12.2022, Karjamaa Põhikool

2.4.4 Erialahariduse omandamine.

2022. aastal õppis Eesti Rahvusraamatukogu raamatukoguhoidja kutseõppes 2 raamatukoguhoidjat, sügisel alustas üks raamatukoguhoidja.

2.4.5 Töötajate tunnustamine.

Tallinna Keskraamatukogu aastapremia pälvis 2022. aastal raamatukogubussi peaspetsialist Annika Marsh ja majandusosakonna autojuht-ekspediitor Peeter Veevo. Parima lasteteenindusega struktuuriüksuse preemia sai Kadrioru raamatukogu. Parima noortetöoga struktuuriüksuse preemia sai Nurmenuku raamatukogu. Tallinna Raemedali sai 2022. aastal Männi raamatukogu raamatukoguhoidja Reet Ojasoo.

2022. aastal said kolleegipremia järgmised töötajad: hea koostööpartner – eestikeelse kirjanduse osakonna juhataja Tiina Põldmaa, ideede generaator – eestikeelse kirjanduse osakonna raamatukoguhoidja Tuuli Reinsoo, tubli uustulnuk – Nurmenuku raamatukogu juhataja Kelli Pullisaar, tubli noortetöötaja – muusikaosakonna raamatukoguhoidja Anette-Johanna Kadakas, usin töomesilane – eestikeelse kirjanduse osakonna raamatukogutarkvara haldur Liina Haas, vapper raamatukoguhoidja – Kännukuke raamatukogu juhataja Liine

Toomse, IT-tark – eestikeelse kirjanduse osakonna raamatukoguhoidja Tea Roosvald, aasta parima projekti läbiviija – Sõle raamatukogu juhataja Anu Sepp, majahaldjas – majandusosakonna koristaja Anne-Mai Tuule, kindel tugi – majandusosakonna haldusjuht Mart Miidu ja usin mesilaspere majandusosakond.

28. veebruaril 2022. aastal pälvis Eesti Raamatukoguhoidjate Ühingu tunnustuse „Aasta tegu linnaraamatukogus“ Tallinna Keskraamatukogu Pelguranna raamatukogus pakutav tööriistalaenus. Tallinna Keskraamatukogu ainulaadse tööriistalaenusena nn tööriistalaeka eesmärgiks on propageerida säästvat ja jagamisel põhinevat eluviisi, arendada elanike isetegemise oskusi, aidata kujundada laste ja noorte tööharjumusi, vähendada sotsiaalselt ebavõrdsust ning rõhutada raamatukogude panust keskkonnahoidlikku ja jätkusuutlikku arengusse.

Tallinna Linnavalitsus tunnustas Tallinna raemedaliga Männi raamatukogu raamatukoguhoidjat Reet Ojasood, kes on juhtinud raamatukogus töötamise ajal ka raamatukogu suurimat haruraamatukogu ja teenindusosakonda.

2.5 Raamatukogu haldusjuhtimine.

Raamatukogud paiknevad üle linna 19 hoones, üldpinnaga 14 391 m², neist neli hoonet on Keskraamatukogu bilansis (Estonia pst 8 hoone, Pääsküla, Kännukuke ja Pelguranna raamatukogu) üldpinnaga 6942 m². Hoonete ja ruumide majandamiseks kulus 2021. aastal 365 857 eurot ilma km-ta (2020. aastal 346 982 eurot ilma km-ta). Kulude suurenemine oli seotud peamiselt elektri- ja küttehindade, aga ka hooldus- jm teenuste tõusuga.

Remonttööde tegemisel keskenduti peamiselt energiasäästu andvatele lahendustele: asendati amortiseerunud välis- ja sisevalgusteid LEDidega, vahetati Kännukuke raamatukogu pehkinud aknad osaliselt välja uute soojapidavate vastu. Vilde tee 72 hoonesse paigaldati vastavalt Päästeameti ettekirjutusele tuletõkkeuksed ja –aknad ning täiendav evakuaatsiooniuks. Nii investeeringute kui tegevuseelarvest tehtud suuremate remonditööde ülevaade on lisas 3.

Et veidigi leevendada raamatukogude ruumipuudust, siis jätkati sarnaselt varasemate aastatega hoidlaruumidele uue kasutusfunktsiooni andmisega. Korrastati Männiku raamatukogu hoidlaruum, hangiti uut inventari ning nüüd on ruum osaliselt kasutatav rühmaruumina. Remonditi Säase raamatukogu lugemissaal. Nii Torupilli raamatukogu kui ka Sõle raamatukogu II korruse teenindussaali ümberkorraldamise tulemusena loodi noorteala uue inventariga. Sõle raamatukogus seni lasteüritusteks kasutatud ruum korraldati ümber väikelastealaks ning osteti sinna uus inventar. Nurmenuku raamatukokku ehitati teenindussaali klaasseinaga eraldatud individuaaltööruum lugejatele. 2022. aastal kasutati inventari soetamiseks 27 949 € ilma km-ta. Hangitud inventari ja seadmete loetulu on toodud lisas 3.

Aasta alguses lõppes uue kassasüsteemi CompuCash, millega automatiseeriti senised aeganõudvad tööprotsessid ja tagatakse finantsteenistusele operatiivsem ülevaade sularaha laekumisest, juurutamine. Alates suvest rakendatakse raamatukogu sõidukite ning ametisõitudeks isikliku sõiduauto kasutamisel elektroonilist sõidupäevikut (Navirec).

Estonia pst 8 raamatukokku ja võõrkeelse kirjanduse osakonda paigaldati südame automaatne kehaväline defibrillaator (AED elustamisaparaat). Töötajate töötingimuste parandamiseks

muudeti teeninduslette, hangiti uusi töötoole, parandati valgustust, töötajaid varustati ergonoomiliste IT seadmetega.

2022. aastast on raamatukogude tualettruumides, sh invatualettides, külastajatele võimalus võtta tasuta hügieenisidemeid.

Tallinna Strategiakeskuse rohepöörde kompetentsikeskus koostöös ringmajanduse osakonnaga koostas Tallinna linna keskkonnahoidlike ürituste läbiviimise juhendi, milles toodud miinimumnõuded on avaliku ürituse korraldajale kohustuslikud alates 2023. Samuti muudeti Tallinna jäätmehoolduseeskirja, mis kohustab alates 1.04.2023 biojätmeid koguma liigiti eraldi mahutisse kõigil kinnistutel. Raamatukogudes alustati juba sügisel uute nõuete osalise täitmisega. Kõige keerulisem on korraldada jäätmete liigiti kogumist, kuna raamatukogu bilansis mitteolevate raamatukoguhoonete konteinerite renti ja jäätmevedu korraldab kinnistu, kus raamatukogu asub (nt kool, korteriühistu), omanik ning jäätmete liigiti kogumist ja äravedu ei ole neis igal pool veel korraldatud.

2.5.1 Juurdepääs liikumispuudega inimesele.

Tabel 6. Juurdepääs liikumispuudega inimestele

Juurdepääs võimalik	Eestikeelse kirjanduse osakond (siseneda ei saa peauksest, liikumine ainult koos raamatukoguhoidjaga), võõrkeelse kirjanduse osakond, Kalamaja (invatõstuk), Kännukuke (II korrusele pääs invatõstukiga), Laagna, Männi, Männiku, Nurmenuku, Nõmme, Pelguranna (II korrusel pääs liftiga), Pirita, Pääsküla (II korrusele pääs invatõstukiga), Säase, Tondi ja Väike-Õismäe raamatukogu ning raamatukogubuss (invatõstuk)
Juurdepääs võimalik osaliselt	Sõle raamatukogu (II korrusele juurdepääs puudub)
Juurdepääs puudub	Kadrioru, Paepealse ja Torupilli raamatukogu

Kännukuke ja Pääsküla raamatukokku paigaldati 2022. aastal invatõstuk/lift, mis võimaldab liikumispuudega inimestel pääseda teisele korrusele raamatukoguteenuseid kasutama.

Liikumispuudega autojuhi, liikumispuudega või pimedat inimest teenindava juhi sõiduki parkimine raamatukogude lähedal võib olla raskendatud. Kuna liiklus pealinnas on tihe, autosid palju, siis võib raamatukogu lähedale autole parkimiskoha leidmine olla vahel üsna keeruline.

Raamatukogu veebilehel on alarubriik "Erivajadustega lugejale", kus on toodud vajalik info ratastoolis lugejale.

2.6 Raamatukogu arendustegevused infotehnoloogia valdkonnas

Hangiti 26 arvutit, 10 kontorikombaini (neist 7 värvilised), kahte teenindusüksusesse töötajate töökohtade ergonoomilisuse tagamiseks miniarvutid ja reguleeritava jalaga ekraanid, slaidinegatiivide skanner Kalamaja raamatukogu mälulaborisse. Tallinna digiteenistus hankis uuele kassasüsteemile üleminekuks vajalikud 16 miniarvutit ning rentis lugejateenindusse 30 sülearvutit, mille eesmärgiks on võimaldada paindlikkust õppimisel ja perega suhtlemisel (nt

Ukraina sõjapõgenikele) ja mille seadistamisel paigaldati veebipõhiseks suhtluseks vajalikud programmid.

Mitmes raamatukogus rakendati reklaamiplakatite monitoridel kuvamise lahendus. Eesmärgiks on minna lähiaastatel kõigis raamatukogudes üle multimeedialahendusele ning vähendada nii plakatite printimise vajadust.

WiFi võrku laiendati Nurmenuku raamatukogus ka rühmaruumi ning Kännukuke raamatukogus loodi eraldi WiFi võrk virtuaalrealsuse prillide pildi kuvamiseks telerisse. Kännukuke raamatukogule optilise ühenduse toomine ebaõnnestus, kuid lahendus aastaid raamatukogu tööd häirinud probleemile peaks saabuma 2023. aasta jooksul. 2022. aasta lõpus algas raamatukogude andmesideteenuse liitmine Tallinna Strateegiakeskuse lepingu alla ning selleks ehitatakse raamatukogudele optilised ühendused.

3. Kogud: komplekteerimine ja töötlemine

E-kataloogis kajastub 100% raamatukogu kogust, st sisestamata kogu raamatukogul ei ole.

2022. aastal tegelesid Tallinna Keskraamatukogu töötajad kokku 4780 bibliokirjega. Täiskirjeid tehti 2315, kiirkirjeid 73 ja parandati 3754 kirjet.

Tabel 7 ja 8. Kogu suurus seisuga 31.12.2022 ja elektrooniline kogu seisuga 31.12.2022

Eksemplaritüüp	Kogu suurus 31.12.2022
Raamatud ja noodid	846 410
Auvised	15 499
Elektroonilised teavikud	353
Muud teavikud	3 205
Kokku	865 467

Eksemplaritüüp	Kogu suurus 31.12.2022
E-raamatud	18 069
Audioraamatud veebis	1 698
E-noodid	126
E-jadaväljaanded	4 535
Kokku	24 428

Füüsiliste teavikute kogu ringluseks oli 2022. aastal 2,0, sealjuures suurim näitaja teenindusüksuses oli 2,3 (raamatukogubussis) ning väikseim 1,5 (Tondi raamatukogus). Ilukirjanduse osakaal oli 62%. 63% teavikutest olid aasta lõpu seisuga eestikeelsed ja 37% võõrkeelsed. E-raamatute ringluseks oli 8,7 ja e-audioraamatute ringluseks 9,4. E-raamatute puhul oli ilukirjanduse osakaal 63% ning eestikeelsete e-raamatute osakaal 69% litsentsidest. Ringlus kokku kõikide raamatukogu kogude kohta oli 2,2.

Komplekteerimiskulude jagunemine:

- linnaelarvest: 423 776,23 € (2021. a 391 059,04 €);
- riigi toetus, sh toetus e-väljaannete hankimiseks üle-eestilise kättesaadavuse suurendamiseks: 456 321,72 € (2021. a 606 036,97 €);

- annetused: 16 916,53 € (2021.a 10 174,37 €).

KOKKU aastal 2021 komplekteerimiskuludeks: 898 791,00 € (2021.a 1 007 270,37 €).

Kulud teavikute liikide lõikes:

- raamatutele: 619 843,84 € (2021. a 620 429,60 €);
- trükiperioodikale: 112 158,87 € (2021. a 109 044,62 €);
- auvistele: 2 146,20 € (2021. a 4 530,35 €);
- muudele teavikutele (mängud, esemed jms): 11 031,56 € (2021.a 6308,44 €)
- elektroonilistele väljaannetele: 151 423,17 € (2021. a 266 788,16 €);
  - e-raamatutele ELLUs: 83 158,66 € (2021. a 200 552,25 €);
  - e-raamatutele OverDrive´is: 13 447,94 € (2021. a 25 039,54€);
  - e-audioraamatutele OverDrive´is: 31 409,81 € (2021. a 22 839,68 €);
    - sh eestikeelsed e-audioraamatud 17 396,40 € (2021.a 5295,23 €);
  - Eesti digiperioodikale: 12 114,47 € (2021. a 218,88 €);
  - Andmebaasid kokku: 6 398,40 € (2021. a 13 635,60 €).

2022. aastal algas ELNET Konsortsiumi raamatukogudes üleminek uuele kataloogimise standardile RDA.

3.1 komplekteerimise põhimõtted ja uuendused (sh e-teavikud)

Raamatukogu komplekteerimist reguleeris direktori 17. november 2020 käskkiri nr 1-2/57 „Teavikute komplekteerimine“, millega on mh kehtestatud komplekteerimispõhimõtted ja komplekteerimise kord. Töötlusosakonnal tuli jälgida, et komplekteerimine toimuks vastavalt Tallinna Keskraamatukogu komplekteerimispõhimõtetele ja kultuuriministri 09.01.2015 määrusele nr 1 „Rahvaraamatukogudele riigieelarvest finantseeritavate kulude jaotamise kord“, mis reguleerib, millele tuleb 30% toetusest kulutada.

Enim mõjutas komplekteerimist 24. veebruaril 2022 alanud Venemaa sõjaline agressioon Ukraina vastu, mis tõi Eestisse Ukraina sõjapõgenikud. Euroopa Liit ja Eesti Vabariik kehtestasid sanktsioonid Venemaalt ja Valgevenest pärit kaupade suhtes. Lehepunkt OÜ lõpetas Venemaa perioodiliste väljaannete Eestisse toomise ja kompenseeris tellijatele saamata jäänud väljaannete maksumuse. Aktsiaselts Eesti Post lõpetas samuti Venemaa perioodiliste väljaannete kande Eestisse. Venemaal väljaantud raamatute tellimine Tallinna Keskraamatukogusse peatus. Suurendati ukrainakeelse kirjanduse komplekteerimist, eriti pidades silmas just lapsi ja noori. Samuti hangiti senisest enam keeleoskusest mittesõltuvaid mängu, puslesid jms, et pakkuda Ukrainast tulnud lastele tegevust ajal, mil nende vanemad ajavad arvutis korda tööasju, suhtlevad Ukrainasse jäänud lähedastega jms.

2022. aastal toetas Kultuuriministeerium e-raamatute litsentside ostmist I poolaastal, II poolaastal kahjuks enam mitte. Raamatute hinnatõusu tingimustes ei olnud Tallinna Keskraamatukogul võimalik ka nõ trükiraamatute arvelt e-litsentse osta, mistõttu e-raamatute litsentse osteti suure valikuga. Suuremas mahus osteti vaid eestikeelseid e-audioraamatuid, mis on lugejate seas väga nõutud. Eestikeelseid e-audioraamatuid on võimalik laenata e-raamatukogust OverDrive.

3.1.1 Raamatu komplekteerimine (trükis + e-raamat)

2022.a jätkus ostetud nimetuste arvu langus ning ka eksemplare osteti vähem kui aastal 2021.

2022.a kujunes ühe raamatu keskmiseks hinnaks 12,93 €, mis on 25,5% kallim kui eelneval aastal (2021.a 10,30 €). Eestikeelse raamatu keskmiseks hinnaks kujunes 14,57 €, mis oli võrreldes eelneva aastaga 12,1% kõrgem (2021.a 13 €). Võõrkeelse (sh venekeelse) raamatu keskmiseks hinnaks kujunes 8,20 €. Võõrkeelse raamatu keskmine hind ilma venekeelse raamatuta oli 14,00 €. Ukrainakeelse raamatu keskmiseks hinnaks kujunes 16,70 €. Kuigi ostumenetluste käigus ostetakse raamat kõige soodsama hinna pakkuvalt, siis hinnad jätkasid tõusmist, seda peamiselt energiahindade, materjalide ja tööjõukulude tõusu tõttu trükitööstuses ja majanduses laiemalt.

Raamatute juurdetulekust moodustasid:

- ostud 46 655 eks (2021.a 59 341 eks), mis on 93,8% juurdetulekust;
- annetused 3074 eks (2021.a 1888 eks), mis on 6,1% juurdetulekust;
- raamatukogu poolt välja antud I klasside kinkeraamatu „Laura, Martin ja metsavana“ eksemplaride arvelevõtmised 100 eks (2021.a 100 eks), mis on 0,2% juurdetulekust.

Keeleliselt jagunes raamatute juurdetulek järgmiselt:

- eesti keeles 36 916 eks (2021.a 37 388 eks) ehk 73,3%; kokku 2561 nimetust;
- võõrkeeltes 13 435 eks (2021.a 23 941 eks) ehk 26,7%; kokku 3271 nimetust.

Eraisikutelt saadi annetusi 1861 (2021.a. 1388) eksemplari, riigiasutustelt (v.a Eesti Lastekirjanduse Keskus) 230 (2021.a. 471) eksemplari, äriettevõtetelt 104 (2021.a. 55) eksemplari, Tallinna linna asutustelt 8 (2021.a 5) eksemplari, sihtasutustelt 20 (2021.a 2) ning mittetulundusühingutelt 244 (2021.a 15) eksemplari. Riigiasutustest oli suurimaks annetajaks Eesti Lastekirjanduse Keskus (689 eks) ja äriettevõtetest Adelante Koolitus OÜ (48 eks).

2022. aastal oli Tallinna Keskraamatukogul kolm e-raamatukogude keskkonda: ELLU, OverDrive ja Naxos. E-raamatute keskmiseks hinnaks kujunes 16,94 € litsentsi kohta, mis on 1,4% kõrgem kui aasta varem (2021.a 16,70 €).

E-raamatukokku ELLU osteti e-raamatuid nii Eesti Digiraamatute Keskuse vahendusel kui otse kirjastustelt, kokku 54 (2021.a 120) kirjastuselt. Enim osteti e-raamatuid kirjastustelt Eesti Raamat, Pegasus, Varrak, Hea Lugu, Äripäev ja SA Kultuurileht.

E-raamatukogusse ELLU ettemaksuga ostetud e-raamatute litsentside keskmine hind 2022. aastal oli 22,44 € (2021. a 16,46 €), keskmine hind tõusis aastaga 36,3%. Esmakordselt lisatud e-raamatute litsentside keskmine hind oli 23,35 € (2021.a 17,91 €), mis on 30,4% kõrgem kui eelnenud aastal.

Kahe kirjastusega jätkati kasutuskorra litsentsimudeliga, mille puhul raamatukogu tasub tegelike laenutuste eest kord kvartalis. E-raamatute litsentsitingimused olid erinevad (sõltuvalt litsentsimudelitest), seetõttu on parema ülevaate jaoks vaja vaadata e-raamatute laenutuse keskmist hinda. 2022. aastal ELLUst ostetud e-raamatute keskmine laenutuse hind oli 1,48 € (2021. a 1,36 €/laenus, 2020. a 1,22 €/laenus), st oli 8,8% kõrgem kui aasta varem.

E-raamatukogusse ELLU ostetud e-raamatutest oli teadmiskirjandust 122 (2021.a 405) nimetust, kokku 912 (2021.a 3339) litsentsi ning ilukirjandust 421 (2021.a 1021) nimetust, kokku 2869 (2021.a 8762) litsentsi.

EDRK vahendusel soovitud e-raamatute ostmiseks ei antud raamatukogule luba 12 (2021.a 32) uuele nimetusele, mis moodustab kõigist soovitud uutest nimetustest 5,7% (2021.a 8,2%). Müügi loata jäänud raamatutest 2 (2021.a 12) nimetust olid eesti autorite kirjutatud ning 10 (2021.a 20) nimetust tõlkekirjandus. Neist 7 (2021.a 9) nimetust olid ilmunud Loomingu Raamatukogu sarjas. Negatiivseid vastuseid saadi aasta jooksul viielt (2021.a kuult) kirjastuselt. Osad eitavad vastused sai raamatukogu levitamissoiguste aegumise tõttu.

ELLU-s juba olemasolevatele e-raamatutele lisalitsentside ostmiseks saadi EDRK vahendusel eitav vastus 30 (2021.a 110) nimetusele, nendest 27 keeldumist tulenes asjaolust, et kirjastaja jaoks oli e-raamatu levitamise õigus lõppenud. Ülejäänud 3 (2021.a 9) nimetuse eitavad vastused saadi kolmelt (2021.a kuult) kirjastajalt. Otse kirjastajatelt ostetavatest e-raamatutest said eitava vastuse 45 nimetust, millest 44 nimetusel olid levitamissoigused lõppenud ja ühte nimetust ei saanud tehnilistel põhjustel.

Annetusena lisandus ELLU-sse 3 nimetust ja 53 litsentsi (Tartu Ülikooli kirjastuse poolt välja antud uued kõrgkooliõpikud).

E-raamatukogusse OverDrive hakati märtsikuus komplekteerima ukrainakeelseid e-raamatuid, et pakkuda võimalust lugeda ka Ukrainast tulnud sõjapõgenikele. Jätkus hispaania-, saksa- ja soomekeelsete e-teavikute komplekteerimine, et toetada keelekohvikute korraldamist raamatukogudes.

OverDrive'i administreerimismoodulis on raamatukogule müügiks erinevate litsentsimudelitega e-raamatuid ja audioraamatuid. Levinud mudelid on one copy/one user (OC/OU), mis on kõige ligilähedasem trükitud raamatute laenutamisele, 26 laenutuskorra ja 24-kuulise kehtivusega litsentsid või kombineeritud litsentsimudel laenutuskordade ja ajalise kehtivusega. OverDrive'i e-raamatukogusse osteti 2022. aastal 454 (2021.a 600) uut nimetust ja 704 (2021.a 897) litsentsi e-raamatuid: 103 (2021.a 175) nimetust ajalise piiranguga litsentsiga, laenutuskordadega piiratud litsentsidega 100 (2021.a 115) nimetust ning kombineeritud piiranguga litsentsiga nimetusi 123 (2021.a 201) nimetust. Lisaks osteti laenutuste arvu ja ajalise piiranguta ehk OC/OU litsentsiga e-raamatuid 281 (2021.a 293) nimetust. OC/OU litsentsiga nimetused jäävad e-kogusse möödunud ajast või laenutuste arvust sõltumata.

Esimesed annetused lisati OverDrive'i kogusse 2020. aastal, kui algas COVID-19 pandeemia. E-raamatud on mitme üheaegse kasutajaga litsentsimudeliga (simultaneous use) ja püsivad kogus 1-2 aastat. 2022. aastal pikendati 42 annetatud nimetuse kehtivust ja lisandus 3 nimetust Ukrainat tutvustavaid e-raamatuid.

OverDrive'i e-raamatukogu vahendusel on lugejatele kättesaadav ka Tallinna Keskraamatukogu uus esimeste klasside kinkeraamat „Laura, Martin ja metsavana maailm“. PDF-vormingus e-raamat on kogus OC/OU litsentsimudeliga ehk laenutuskordade ja ajalise piiranguta mudeliga.

2022. aastal osteti OverDrive'i e-raamatukogusse 308 (2021.a 309) uut nimetust ja 679 (2021.a 514) litsentsi audioraamatuid, nende hulgas on ka lisalitsentsid eelnevatel aastatel ostetud

audioraamatutele. Nelja nimetuse litsentsimudeliks oli 100 laenutust mitme samaaegse kasutajaga. 2022. aastal ostetud audioraamatutest on 90 (2021.a 140) nimetust ajalise kehtivusega, 60 nimetust laenutuskordadega piiratud litsentsimudeliga, kombineeritud tingimustega mudeliga 29 nimetust ning OC/OU litsentsiga osteti litsentse 197 (2021.a 184) nimetusele. Nende litsentsimudelitega audioraamatuid saab laenata korraga üks lugeja. Ajutise annetusena lisandus kogusse 2 (2021.a 37) nimetust audioraamatuid.

Tallinna Keskraamatukogu avas Naxose muusikakogude klassikalise ja džässmuusika andmebaasid lugejatele 2020. aasta juunis. 2021. aastal lisati Naxose videokogu, mis pakub vaatamiseks ooperi- ja balletilavastusi, kontsertide salvestusi ning dokumentaalfilme heliloojatest. Kokku saab andmebaase üheaegselt kasutada 12 lugejat, sh raamatukogu peamaja jaoks loodud eraldi IP-põhine ligipääs igale andmebaasile. Naxose muusikakogudes saab muusikat kuulata voogedastusena, mis vajab pidevat internetiühendust. Nutiseadmetes muusika kuulamiseks on vaja alla laadida andmebaaside mobiilirakendused.

2022.a olid lugejatele kättesaadavad järgmised andmebaasid: Äripäeva teabevara, Keelevara ja Estlex.

3.1.2 Perioodika komplekteerimine

Ajalehti telliti kokku 43 nimetust (2021. a 38 nimetust):

- eestikeelseid 33 nimetust;
- võõrkeelseid 10 nimetust.

Ajakirju telliti kokku 136 nimetust (2021. a 146 nimetust):

- eestikeelseid 82 nimetust;
- võõrkeelseid 54 nimetust.

Lisaks tellitud perioodikale saadi annetusena 2022.a 13 nimetust ajalehti ning 19 nimetust ajakirju.

Võõrkeelseid e-ajakirju saavad lugejad laenata OverDrive'i e-raamatukogust alates 2021. aasta veebruari keskpaigast, kui RBDigitali e-raamatukogu ühines OverDrive'iga. E-ajakirju oli 2022.a lõpu seisuga kogus 4502 nimetust, sh kõigi litsentsimudeliks on piiramatu arv üheaegseid kasutajaid (*simultaneous use*). Samuti ei ole piiratud, mitu ajakirja lugeja kontole laenab. Ajakirjad on lugeja kontol 21 päeva nagu teised e-teavikud. Ajakirjad on väga hästi OverDrive'is vastu võetud, mida näitab ka laenutuste arv: aasta jooksul laenati võõrkeelseid e-ajakirju 12 024 korda, mis moodustas 32% kõikidest OverDrive'i e-raamatukogu laenutustest.

Eesti ajakirjandusväljaanded on vähendanud paberlehtede ilmumissagedust ja suurendanud sellise sisu osakaalu, mida saab lugeda ainult digiväljaandest, seega on Tallinna Keskraamatukogu hankinud varasemast oluliselt suuremas mahus juurdepääse digiperioodikale. 2022. a oli lugejatel võimalik kasutada kontopõhist ligipääsu Ekspress Meedia ja Õhtulehe väljaannete sisule. Äripäeva digisisule oli IP-põhine juurdepääs raamatukogudes, kuhu olid paberlehed Äripäev ja Деловые ведомости tellitud. 2022. aasta novembrist on Tallinna Keskraamatukogus IP-põhine juurdepääs Postimehe digisisule (sh maakonnalehed) ja detsembrist Õhtulehe Kirjastuse väljaannetele. Samuti osteti 2022. a

detsembrist suuremate võimalustega kontopõhine juurdepääs Delfi Meedia väljaannete digisisule. Kokku kulus Eesti digiperioodikale 2022. aastal 12 114,47 € (2021. a 218,88 €).

3.1.3 Auviste komplekteerimine

Auviste keskmiseks hinnaks kujunes 2022. a 14,40 €, mis on 13,8% kõrgem kui eelneval aastal (2021.a 12,65 €).

Auviste (sh elektrooniliste teavikute) juurdetulekust moodustasid:

- ostud 146 eks;
- annetused 82 eks.

4. Lugejateenindus ja raamatukoguteenused

2022. aastat jääb märkima Ukraina sõjapõgenike tulv Eestisse, mis nõudis raamatukogult kiiret reageerimist, et aidata sõjapõgenikel eluga Eestis kohaneda. Raamatukogul tuli tundma õppida sõjapõgenike vajadusi ning pakkuda teenuseid vastavalt sellele. Sõjapõgenikega hakkas raamatukogu kontakti looma juba siis, kui nad olid suunatud erinevatesse majutusasutustesse Tallinnas, sh laevale Isabelle. Raamatukogu käis tutvustamas teenuseid ning võimalusi, kuidas raamatukogu saab olla neile Eestis kohanemisel ja elamisel abiks. Lastele ja noortele pakuti erinevat tegevust ning jagati tänu mitmete asutuste annetustele tegevusvihikuid, puslerraamatuid jms. Raamatukogu vabatahtlikud korraldasid võõrkeelse kirjanduse osakonnas kooliealistele lastele inglise keele, bioloogia ja geograafiatunde ning suvel toimus lastelaager; käima lükati ukrainakeelne lauamängulaager jpm. Sõjapõgenikele väljastati raamatukokku tulles tasuta lugejakaart, et nad saaksid kasutada arvutitöökohtasid lähedastega tasuta suhtlemiseks, töö- ja elukoha otsimiseks, õppimisvõimaluste leidmiseks jms. Vajalikke dokumente ja õppematerjale said sõjapõgenikud printida tasuta. Aasta jooksul täiendati ukrainakeelse kirjanduse kogu kõikides teenindusüksustes.

Uue teenusena käivitati 3. mail Kalamaja ja Kadrioru raamatukogus koostöös Tallinna Linnamuuseumi ja Tallinna Kirjandusekeskusega muuseumipiletite laenusteenus. Laenutama hakati ühispileteid, sh nii perepileteid kui üksikpileteid. Uue laenusteenusega jätkas raamatukogu erinevate lisavõimaluste loomist, mis toetavad linnaelanike elukestvat õpet ja huvialadega tegelemist. 24. mail ühines teenusega ka Eesti Tervisemuuseum. 2022.a alustati Kalamaja raamatukogus ka ettevalmistustöödega Mälulabori avamiseks 2023. aastal.

2022. aasta alguses sõlmis Tallinna Keskraamatukogu raamlepingu AS Ateaga, kes oli riigihankes „RFID-põhise iseteeninduse terviklahenduse hankimine“ edukas pakkuja, ning algasid ettevalmistused iseteeninduslahenduse tarnimiseks ja kasutuselevõtuks. Hanke tulemusena paigaldatakse kõikidesse Tallinna Keskraamatukogu teenindusüksustesse iseteenindusautomaadid ja „targad“ tagastusriiulid ning kaheksa raamatukogu juurde välitingimustes paiknevad laenutuskapid. RFID lahenduse saavad ka töötajate töökohad. Arenduse eesmärgiks on muuta raamatukogu põhiteenus – teavikute kojulaenus – kiiremaks

ning lugejate jaoks mugavamaks ja paindlikumaks. Lahendus peaks tervikuna olema valmis kolme aasta jooksul.

Kevadel osteti teavikutele 1 185 000 RFID kiipkleebist ja 11 mobiilset konverteerimistökohta ning alustati kõigi Tallinna Keskraamatukogu teavikute varustamist RFID kiipidega. Töötlusosakonda tarniti ja paigaldati neli statsionaarset konverteerimise töökohta uute teavikute vormistamiseks ning RFID kleebiste printer. 2022. aasta lõpuks oli RFID kiipidega varustatud pool Tallinna Keskraamatukogu kogust (439 996 teavikut).

2022. suvel sõlmiti leping raamatukoguhoidjate statsionaarsete töökohtade, iseteenindusseadmete haldustarkvara, iseteenindusautomaatide, laenutuskappide ja inventeerimisseadme tellimiseks. Tärneraskuste tõttu jõudsid laenutuskapid ja esimesed iseteenindusautomaadid raamatukogudesse aga algselt planeeritust tunduvalt hiljem, alles detsembri lõpus, mistõttu lükkub nende kasutuselevõtt 2023. aasta kevadesse. Ka lugejateeninduse töökohtade paigaldamine ja tarkvara arendustööd jätkuvad 2023. aasta alguses.

Aasta jooksul arendatud uuel lugejaarvutite avalehel tere.keskraamatukogu.ee on kuvatud Tallinna Keskraamatukogu e-kogud ja digiväljaanded, millele on raamatukogudest lugemiseks ligipääs. Eesmärgiks on muuta erinevad digiallikad lugejatele paremini leitavaks. Leht on mitmekeelne ning ka edaspidi lihtsalt muudetav, kui vaja sisu vahetada ning uuendada.

4.1 Avaliku teabe kättesaadavaks tegemine.

2022. aastal kasutati raamatukogu dokumentide registreerimiseks ja haldamiseks Tallinna linna asutustes kasutatavat dokumendihaldusprogrammi Postipoiss.

Tabel 9. Registreeritud dokumentide jaotus aastal 2022.

Funktsioon	Registreeritud dokumendid, tk
Juhtimine	337
Lugejateenindus	546
Kogude kujundamine	129
Finantstegevus	143
Haldustegevus	73
Personalitöö	612 (63 TL ja 549 TL lisa)
Infotehnoloogia	28
Avalikud suhted. Arendusprojektid	98
Kokku	1966

Raamatukogu ülesannetega seotud teave avalikustatakse raamatukogu veebilehel, Tallinna veebilehel või seaduse alusel muul viisil.

4.2 Raamatukogu kasutamine ja teenused. Üldistav ja muutusi näitav kokkuvõte.

Tabel 10. Raamatukogu lugejad

Tallinna Keskraamatukogu	Lugejad 2020	Lugejad 2021	Lugejad 2022	Muutus (+-)
KOKKU	76 171	71 314	73 410	+2096

Võrreldes aastaga 2021 tõusis registreeritud lugejate arv 2096 lugeja võrra (2,9%). Lugejatest moodustasid 24,4% lapsed ja noored (17 885 lugejat) vanuses kuni 16 (k.a). 2022. aastal suurenes alla 17-aastaste lugejate arv 1080 võrra (6,4%). 15,5% lugejatest (11 393 lugejat) moodustasid 60-aastased ja vanemad (2021.a 15,2%). 71,1% lugejatest moodustasid naised (2021.a 71,4%). Eelpool toodud statistikat vaadeldes tuleb silmas pidada seda, et paljude raamatukogu teenuste kasutamine ei eelda lugejaks registreerimist, nt e-koolitustel ja üritustel osalemine (2022. aastal osales üritustel kokku ca 161 500 inimest (2021.a ca 165 000), sh 83% (2021.a 92,6%) osalejatest osalesid veebis toimunud üritustel), näituste külastamine, infopäringute esitamine (2022.a esitati 32 764 (2021.a 30 851) fakti- ja teemapäringut) ning trükimeedia ja raamatute lugemine raamatukogus kohapeal.

2022. aastal olid e-raamatukogu ELLU lugejatest 59% (2021.a 60%) tallinlased ja 41% (2021.a 40%) mittetallinlased; OverDrive'i lugejatest 66,7% tallinlased ja 33,3% mittetallinlased. E-raamatukogu ELLU teenindas kultuuriministeeriumi toel kogu Eestit kuni septembrini 2022, avatud olid e-raamatukogud mittetallinlastele veel aasta lõpuni. E-raamatute ja e-audioraamatute laenajaid oli igas vanuses, kõige nooremad olid eelkooliealised ning kõige vanemad 92-aastane mees ja naine.

Tabel 11 ja 12. Raamatukogu külastused ja virtuaalkülastused

Tallinna Keskraamatukogu	Külast-d 2020	Külast-d 2021	Külast-d 2022	Muutus 2021 vs 2022 (+-)
KOKKU	813 720	830 150	869 221	+39 071

Tallinna Keskraamatukogu	Virtuaal-külast-d 2020	Virtuaal-külast-d 2021	Virtuaal-külast-d 2022	Muutus 2021 vs 2022 (+-)
KOKKU	907 594	1 080 458	1 134 827	+ 54 369

Võrreldes aastaga 2021 füüsiliste külastuste arv küll veidi tõusis, kuid jääb veel kaugelt maha koroonaviiruse eelse ehk piirangute ning kontaktide vähendamise eelse ajaga.

Oluline on siinkohal tuua, et lugejaid teenindati ka telefoni ja e-kirja teel. Raamatukogu teenindusüksused vastasid 2022.a ca 67 000 telefonikõnele ning ca 40 000 e-kirjale.

COVID-19 levik ning sellega kaasnevad piirangud tõid kaasa raamatukogu poolt pakutavate e-teenuste mahu olulise tõusu, järgnevatel aastatel on plaanis seda mahtu tasapisi vähendada, et

keskenduda lugejate, eeskätt laste, noorte ja eakate kutsumisele raamatukokku kohapeale.

Tabel 13. Raamatukogu laenutused, sh laenutused koju

Raamatu- kogu	Laenut-d 2021	Laenut-d 2022	Muutus (+-)	sh laenut-d koju 2021	sh laenut-d koju 2022	Muutus (+-)
KOKKU	2 064 981	1 977 902	- 87 079	1 866 909	1 735 157	-131 752
sh e-raamatu- kogud	140 675	147 154	+ 6479			

Laenutuste mahtudes suuri muutusi 2022. aastal ei olnud, kuigi lugejate arv vähenes. Trükiraamatuid aitasid ringluses hoida tagastusluugid 13-s teenindusüksuses, mille kaudu sai teavikuid tagastada siis, kui raamatukogud olid suletud. Tagastusluugi kaudu tagastati ca 19 000 raamatut. Keskmiselt laenas iga lugeja aastas koju 23 teavikut või eset.

E-raamatukogude laenutuste arv on tõusnud igal aastal alates nende avamisest. 2022.a tegi märkimisväärse tõusu just OverDrive'i e-raamatukogu (25,4%), millest saab laenata lisaks võõrkeelsele kirjandusele (sh ukrainakeelne kirjandus, mida hakati komplekteerima märtsikuus 2022) ka eestikeelseid audioraamatuid.

Lisaks teavikutele laenutati ka esemeid, nii lauamänge (3896 laenutust), tööriistasid (392 laenutust), spordivahendeid (497 laenutust), seemnepakke (976 laenutust) kui muusikainstrumente (319 laenutust). Uue teenusena laenutati 2022.a muuseumipileteid, neid laenati kokku 191 korda.

Tabel 14. Infopäringud

Tallinna Keskraamatukogu	Infopäringute arv					Muutus +/-
	2018	2019	2020	2021	2022	2022 vs 2021
KOKKU	13596	16771	26276	30851	32764	+ 1913

Infopäringute all on käsitletud fakti- ja teemapäringuid, mis ei ole seotud raamatukogu töökorralduslike küsimustega ega kirjanduse leidumusega raamatukogus. Infopäringuid esitati taaskord rohkem kui varasematel aastatel, kokku vastati 32 764 fakti- ja teemapäringule, mis on 6,2% rohkem kui aasta varem. Enim esitati teemapäringuid (20 146 päringut).

Palju esitati praktilisi küsimusi, nt vanade riiete taaskasutus, suitsuahju tegemine, santehnika ja torutööd, väikekuuride ehitamine, kuhu ja kuidas investeerida, toimetulek raskete noorukitega ja töö traumeeritud lastega, koolikiusamine, pulmatraditsioonid ja –kombed, kaevamisvaba aiandus, elektritõukerattad ja seadusandlus. Suur hulk küsimusi olid seotud õppetöö, töö või huvialadega, nt koopajoonised, džassi ajalugu, tuletornid, vihmametsad, ökodukt, väärisivid, kahepaiksete anatoomia, Vana-Egiptuse kaardid, levinud rahvausandid Rootsisis keskajal, Itaalia aiakunst, küünalde ajalugu, käejoonte lugemine, Meleski klaasivabriku ajalugu, Romanovid, makroonid, hobukastan, vee joomise olulisus, gerilja, inkad, keeleõppe mängud, ellujäämine metsas erinevate taimedega. Seoses sõjaga Ukrainas küsiti Ukraina ajaloo, kultuuri ja kirjandusteoste kohta ning uuriti usaldusväärseid infoallikaid

sõja kohta. Sõjapõgenikke tuli abistada telefonioperaatori valikul, elu- ja töökohtade ning õppematerjalide otsimisel. Raamatukoguhoidjatelt küsiti bussiaegasid, asutuste aadresse ja lahtiolekuaegasid, tuludeklaratsiooni täitmise kohta, universaalteenuse pakkujaid ja hinda, päiksepaneelide paigaldamise toetuste kohta, festivalide toimumise kuupäevad jms.

Alates veebruarist hakkasid kõik teenindusosakonnad ja haruraamatukogud pakkuma lugejatele kohapeal kasutamiseks isikliku või raamatukogu sülearvuti juurde lisakuvarit koos klaviatuuri, hiire ja adapteriga Apple arvutitele.

Mais lisandusid lugejatele distantsõppes osalemiseks ja kaugtöö tegemiseks, kuid ka lähedastega suhtlemiseks, õppearvutid. Sülearvutid on varustatud kaameraga ja juurde on võimalik saada mikrofoni kõrvalklapid. Õppearvutis on Skype, MS Teams, Zoom ja Cisco Webex suhtlemiseks või veebikoolitustel osalemiseks, Google Chrome veebi kasutamiseks ja Libre Office teksti- ja tabelitöötluseks. Miinusena on lugejad välja toonud õppearvutis MS Office'i puudumise. MS Office'i tarkvara saavad lugejad soovi korral kasutada statsionaarsel arvutitöökojal (igas teenindusüksuses on vähemalt 1 arvutitöökoht, kus on MS Office). Õppearvuteid kasutati nt töövõetlustel ja koolitustel osalemiseks, dokumentide vormistamiseks, suhtlemiseks notariga, osalemiseks õppetöös.

4.3 RVL teenindus

Huvi raamatukogudevahelise laenutuse (RVL) teenuse kasutamise vastu oli väike. Rohkem ootavad lugejad võimalust, et saaks tellida teoseid Tallinna Keskraamatukogu ühest teenindusüksusest teise, kuid takistuseks on endiselt nii raamatukogutarkvara Sierra võimalused kui ka täiendava transpordibussi puudumine. Lugejate soov oleks saada teenust tasuta ja kiiresti. Täna on lugejatel võimalik teoseid vaid tagastada ükskõik millisesse raamatukogu teenindusüksusesse, sõltumata sellest, millisest meie teenindusüksusest see laenati. Nii tagastatakse igal aastal ca 100 000 teavikut, 2022.a tagastati ca 117 000 teavikut.

Tabel 15. RVL 2018 - 2022

RVL	2018	2019	2020	2021	2022
Saadud tellimusi	11	16	15	6	5
sh neist täidetud	11	16	11	6	5
Tellitud teistelt	1	2	3	0	5
sh neist saadud	1	2	2	0	5

Ainus Tallinna Keskraamatukogu teenindusüksus, kuhu on võimalik raamatuid tellida teisest teenindusüksusest, on raamatukogubuss ning koostööd tehakse Pelguranna raamatukoguga, kuna nad asuvad ühes hoones. Nii telliti Pelguranna raamatukogu kogust bussi 168 teost (võimalust kasutas 111 inimest).

Pakiautomaaditeenusega saadeti DPD vahendusel 2022. aastal kokku 160 pakki, st kuus keskmiselt 13 pakki. Teenust kasutatakse pärast eriolukorda vähem, kuid siiski stabiilselt ning

kasutus jaotub üsna võrdselt erinevate teenindusüksuste vahel. 2023. aasta veebruarist tõuseb esimest korda lugejale teenuse hind: 4 eurolt 4,50 eurole.

4.4 Laste- ja noorteteenindus

2022. aasta laste- ja noortetöö üheks olulisemaks rõhuasetuseks oli ukraina sõjapõgenikest laste ja noorte toetamine. Kõik teenindusüksused pakkusid selleks võimaluste piires tegevusi – ukrainakeelset kirjandust, keeleõppemänge eesti keele õppimiseks, eesti kultuuri tutvustavaid üritusi, meisterdamisi jm erinevaid koolitundide järgseid ajaveetmisvõimalusi. Tegevuste planeerimisel tehti koostööd kohalike koolidega.

Et omandada paremaid oskuseid keeleliseks ja kultuuriliseks lõimimiseks ning olla võimekamaks partneriks vene koolide üleminekul eestikeelsele õppele, alustasid peaspetsialistid koostöös Haridus- ja teadusministeeriumi ja Avatud Kooliga LAK-õppe metoodika elementidega raamatukogutundide väljatöötamist. 2023. aasta kevadel tunde piloteeritakse ning keelekümblus-raamatukogutundide programmi on plaanis hakata pakkuma alates 2023. aasta sügisest.

Jätkusid lastele ja noortele suunatud traditsioonilised tegevused, nt toimus laste lugemisprogramm “Suvi raamatuga” ja noorte lugemisprogramm “Noor loeb”. Teistest suurematest ettevõtmistest viidi läbi üritustesari “Ohhoo, koomiksid!”, laste jutuvõistlus 2023. aasta Tallinna Keskraamatukogu kinkeraamatu „Omad jutud 4“ koostamiseks ning noortele ja täiskasvanutele suunatud ulmekirjanduse päev.

2021. aastal kogus populaarsust noortele loodud TikTok’i kanal, kus avaldatud raamatute ja teenuste tutvustused jõudsid väga suure hulga vaatajateni.

2019. aastal loodud lugemisblogi “Loe mind” külastatavus tõusis, kuigi blogipostituste arv on pandeemia-aastate järel languses (kuna raamatukogud on lugejatele ilma piiranguteta avatud, tuleb teha teenuste pakkumisel valikuid ning mahte planeerida vastavalt võimalustele). Blogisse loovad sisu nii raamatukoguhoidjad kui ka raamatukogu vabatahtlikud ja teised huvilised.

Tabel 16. Loe mind blogi kasutatavus

“Loe mind”	2020	2021	2022	Muutus 2021 vs 2022 (+/-)
Blogipostitused	304	209	129	- 80
Blogi külastused	33 285	61 918	82 211	+ 20 293

2017. aastal alustatud lasteaedadele suunatud rändkoguteenuse „Mesilane Miti raamatutaru lasteaias“ pakkumine jätkus ka 2022. aastal. Teenuse raames komplekteeritakse ja viiakse lasteaiarühmadele laenuks kaste lasteraamatutega ning korraldatakse ka nende tagasitoomine raamatukokku. 2022. aastal kasutasid rändkoguteenust 90 munitsipaallasteaeda (lepinguid oli sõlmitud 102), kokku laenati 14 626 teavikut. Teenuse kasutamise maht oli võrreldes eelneva

aastaga pisut väiksem, kuna rohkete haigestumiste tõttu olid lasteaedades rühmad tavapärasest pisemad ning seepärast vähendati ka Miti raamatukastide tellimusi. Väiksema kasutamise põhjuseks olid ka osades lasteaedades toimunud remondid.

Alates 2013. aastast saavad alaealised „Raamatuga priiks“ kampaania raames tähtaja ületanud teaviku(te) tagastamisel viivitatud aja eest tasu maksmise asemel raamatukogus raamatuid lugeda. 2022. aastal muutus lugemise arvestus: 1 minut = 1 sent asemel 1 minut = 10 senti. Muudatuse järel tõusis huvi „viivisest priiks“ lugemise vastu: kui 2021. aastal luges 183 alaealist kokku 7883 minutit, siis 2022. aastal luges 1077 alaealist kokku 8190 minutit.

4.4.1 Laste-ja noortekirjanduse komplekteerimine

Nii nagu ülejäänud komplekteerimist, mõjutas ka laste- ja noortekirjanduse soetamist teavikute hinnatõus ja sõda Ukrainas. 2022. aastal osteti Tallinna Keskraamatukogu füüsiliste teavikute kogusse lastele suunatud teavikuid 13 693 eksemplari (2021.a 16 745 eks) ja noortekirjandust 1557 eksemplari (2021.a 2220 eks). Iga 16-aastase ja noorema kasutaja kohta osteti 2022. aastal Tallinna Keskraamatukogu kogusse 0,8 eksemplari raamatuid. Lastekirjanduse osakaal kõikidest 2022. aastal ostetud teavikutest oli 29,3% eksemplaridest (2021.a 28,2%). Kokku moodustasid 2022. aastal ostetud laste-ja noortekirjanduse teavikud 35,6% (2021.a 32%) kõikidest ostetud eksemplaridest.

Kõikidesse teenindusüksustesse komplekteeriti ukrainakeelset laste- ja noortekirjandust, et lapsed tunneksid ennast raamatukogu küllastades hästi. Samuti hangiti rohkem eesti keele õpet toetavaid ja ka keeleoskusest mittedõltuvaid lauamänge, puslesid jmt. Lisaks annetati nii firmade kui eraisikute poolt Ukrainast tulnud lastele erinevaid pildiraamatuid ja tegevusvihikuid, kus sai pilte värvida jms.

Raamatukogu jälgis komplekteerimisel nomineeritud ja auhinnatud (nt Hea lasteraamatu ja Hea noorteraamatu, Paabeli Torn, Aasta Rosin, Nukits, noorsooromaanivõistlused, kaunimate lasteraamatute konkurss) teoste nimekirju ning koolide soovituslikku kirjandust. Vajadusel kasutati järelkomplekteerimise võimalust. Vastavalt nõudlusele telliti noortele ka ingliskeelset kirjandust. Paepealse raamatukogu jätkas koomiksikogu komplekteerimist koomiksiste, mangade ja graafiliste romaanidega nii lastele kui noortele peamiselt eesti, vene ja inglise keeles.

Lastele suunatud teavikute soetusmaksumus kokku oli 134 943,95 €, noortekirjanduse soetusmaksumus 18 538,83 €.

4.4.2 Laste-ja noorte raamatukogu kasutamine

Tabel 17, 18 ja 19. Alla 17-aastased raamatukogu lugejad, alla 17-aastaste lugejate laenutuste ja külastuste arv

Tallinna Keskraamatukogu	Lugejad 2018	Lugejad 2019	Lugejad 2020	Lugejad 2021	Lugejad 2022	Muutus 2021 vs 2022 (+/-)
KOKKU	17 371	18 975	18 073	16 805	17 868	+ 1063

Tallinna Keskraamatukogu	Laenut-d 2018	Laenut-d 2019	Laenut-d 2020	Laenut-d 2021	Laenut-d 2022	Muutus 2021 vs 2022 (+/-)
KOKKU	190 329	204 481	204 882	175 581	206 752	+ 31 171

Tallinna Keskraamatukogu	Külast-d 2018	Külast-d 2019	Külast-d 2020	Külast-d 2021	Külast-d 2022	Muutus 2021 vs 2022 (+/-)
KOKKU	243 630	267 373	188 242	153 722	196 044	+ 42 322

Kontaktkohtumiste piirangute lõpetamine võimaldas lastel ja noortel alates kevadest taas tavapäraselt raamatukogu külastada. Lasteaiad ja koolid said taas võimaluse tulla raamatukogutundidesse ja ekskursioonidele raamatukokku kohapeale. Ka korraldatud väliüritused, lugemisprogrammid jm aitasid lastele ja noortele raamatukogu olemasolu ja võimalusi meenutada. Statistikast on näha, et laste ja noorte raamatukogu külastamise harjumused on hakanud taastuma. Siiski seisab ees veel suur töö, et jõuda külastuste osas tagasi koroonaaastate eelsele tasemele. Rõõmu teeb laste ja noorte rekordiline laenutuste arv, mis näitab, et isegi kui üleüldise elukalliduse tõusu tõttu raamatut koju ei osteta, siis raamat ei jää lugemata.

4.4.3 Laste ja noorte lugemisharjumuste kujundamine ja arendamine, sh suuremad üritused.

LASTELE

Tallinna linna I klasside õpilastele kinkeraamatu väljaandmine on olnud alates 2008. aastast üheks raamatukogu edukamaks laste lugemisharjumust kujundavaks tegevuseks. Raamatu väljaandmise peamiseks eesmärgiks on tagada, et lapsed käiksid esimeses klassis õppimise ajal koos õpetajatega läbi tee koolist raamatukokku ning õpiksid raamatukogu võimalusi tundma. 2022. aasta sügisel ilmunud kinkeraamatuga tähistati ühtlasi ka koomiksikogu 10. sünnipäeva. Koomiksiraamatu „Laura, Martin ja Metsavana maailm“ autor on Urmas Nemvalts. Raamat on pälvinud rohkelt tähelepanu ja saanud palju positiivset tagasisidet. Muuhulgas on toodud välja, et raamat on arusaadav ja põnev ka neile, kelle emakeel ei ole eesti keel.

2022. aastal pälvis Tallinna Keskraamatukogu väljaantava auhinna Järje Hoidja eelmisel aastal raamatukogust enim laenatud lasteraamatu eest kirjanik Anti Saar teosega „Kuidas minust ei saanud kirjaniku“. Toimusid ka teised traditsioonilised ettevõtmised: „Aardejaht“ (1281 osalejat), lugemisprogrammid „Suvi raamatuga“ (420 osalejat) ja „Loeme ennast Teletorni“ (1005 osalejat, kes lugesid kokku 1 137 398 lehekülge).

Laste suvine lugemisprogramm „Suvi raamatuga“ tähistas 20. sünnipäeva ja oli seetõttu mitmekülgsema kavaga. Avaüritus toimus lastekaitsepäeval Tallinna Loomaaias, kus Improteatri näitlejad viisid lastele läbi mängulisi kirjandusliku sisuga tegevusi, esinesid kirjanikud Kairi Look ja Ketlin Priilinn ning toimus ka LARP ehk rollimäng, milles lapsed kehastasid raamatutegelasi. Programmi vaheürituseks oli perepäev Politseipargis, millega tähistati ühtlasi raamatukogude aastat. Perepäeval viisid lastele mängu jm tegevusi läbi nii raamatukoguhoidjad kui ka raamatutegelasteks kehastunud töötajad lastemuuseumist MiiMilla, toimus kirjanduslik LARP ja esines kirjanik Ilmar Tomusk. Lisaks tõmbas muusikaliste numbritega möödujate tähelepanu Tallinna Tehnikaülikooli Puhkpilliorkester. „Suvi raamatuga“ lõpuüritusele pääsesid lapsed, kes lugesid suve jooksul läbi vähemalt 10 raamatut. Lõpuüritus toimus Apollo Kino Coca-Cola Plazas, kus lisaks auhindamisele vaadati koos multifilmi „DC Superlemmikute liiga“.

Oktoobris ja novembris korraldati 7-12-aastastele lastele jutuvõistlus, mille parimad palad jõuavad 2023. aastal Tallinna Keskraamatukogu kinkeraamatusse „Omad jutud 4“. Kokku laekus 180 lugu neljal teemal: „Juhtum kooliteel“, „Erinevus“, „Kuidas saada peaministriks?“ ja „Laul võib minna lappama“. Kirjutamise lihtsustamiseks said huvilised oktoobrist novembri lõpuni osaleda samateemalistes loovkirjutamise töötubades, mida viisid läbi lastekirjanikud Tiiu Kitsik, Anti Saar, Indrek Koff ja Ilmar Tomusk.

Paepealse raamatukogu koomiksikogu 10. sünnipäeva tähistati üritustesarjaga „Ohhoo, koomiksid“. 2022. aasta aprillist detsembrini kestnud sarjas tutvustati laiemale publikule kaasaegset Eesti koomiksikultuuri, innustades lapsi ja noori koomikseid avastama ja neid ka ise looma. Sarjas toimus 3 üritust koomiksiraamatute autoritega ja 7 praktilist töötuba, kus koomiksiste loomist juhendasid professionaalsed koomiksiloojad. Kokku osales kohtumistel 102 last ja 136 noort.

Jätkus koostöö MTÜ Eesti Abi- ja Teraapiakoorte Ühinguga, kelle toel tegutses raamatukogudes seitse lugemiskoeratiimi. Nõudlus lugemisaegade järgi oli väga suur, mistõttu on raamatukogu soov saada igasse linnaosasse vähemalt üks lugemiskoeratiim.

NOORTELE

14. aprillil korraldas Tallinna Keskraamatukogu koostöös Eesti Noortekirjanduse Ühinguga teistkordselt noortekirjanduse päeva „Noor loeb!”, mille raames toimusid veebis töötoad ja kohtumised kirjanikega. Noortekirjanduse päevast võttis osa 1534 erineva koduse emakeelega noort ja noortekirjanduse huvilist üle Eesti. Noortekirjanduse päeval algas ka aasta lõpuni kestev lugemisprogramm „Noor loeb“.

Tallinna Keskraamatukogu poolt väljaantava Margus Karu noortekirjanduse auhinnaga tunnustati eelneval aastal Tallinna Keskraamatukogust kõige enam laenatud Eesti noorteromaani autorit, kelleks osutus Kaia Raudsepp raamatuga "Lihtsalt ära jää üksi". Üleeestilise noorte seas läbi viidud hääletuse “Noor loeb” põhjal pälvis esikoha Marilyn Jurmani debüütromaan "Mul hakkasid päevad". Tõlkekirjandusest sai "Noor loeb" hääletusel enim hääli Sarah Crossani romaan "Iiris" ning kauneima kaanepildiga raamatuks valiti Rory Poweri "Raxteri tüdrukud". Esikoha pälvinud raamatud tunneb raamatukogus edaspidi ära "Noor Loeb" klepsu järgi.

Teiste traditsiooniliste suuremate ettevõtmiste (kirjandusviktoriin (R)ajunoor 9.-12. klassidele, Mustamäe noortekirjanduse mälumäng 7.-9. klassidele, Noorte Luuleprõmm Tallinna eelvoor jm) kõrval toimus uue ettevõtmisena 13-26-aastastele noortele kohtumiste sari “Kõhutäis kultuuri”. Koostöös Kesklinna Noortekeskusega viidi läbi kolm kultuuriõhtut, kus sai osa argentiina, iiri ja ukraina toidukultuurist. Projekti läbiviimist toetasid Eesti Raamatukoguhoidjate Ühing ja Kultuuriministerium.

Valiku toimunud laste- ja noorteüritustest koos teemade ja osalejate arvudega leiab lisast 4.

4.5 Erivajadustega sihtrühmade teenused

Koduteenindus on teavikute koju toomise teenus, mida raamatukogu pakub Tallinna elanikele, kelle tervislik seisund ei võimalda raamatukogu külastada. Teavikuid viiakse koju üks kord kuus. Koju on võimalik tellida eestikeelse kirjanduse osakonna ja võõrkeelse kirjanduse osakonna koju laenutatavaid teavikuid (raamatuid, ajakirju, CDsid, DVDsid jms), soovi korral ka spordivahendeid ja muusikainstrumente.

Tabel 20. Koduteeninduse ülevaade

Koduteenindus	Kordade arv	Teenuste arv	Kasutajate arv
2020	563	9	92
2021	593	9	97
2022	592	10	97

2022. aastal kasutas koduteenindust 97 lugejat. Kokku laenutati koduteeninduse lugejatele 4633 teavikut (2021. a 4527 teavikut).

Lisaks kojulaenutusele pakuti koduteeninduse lugejatele järgmisi teenuseid: teaviku ootejärjekorda lisamine; arvutikoolituste läbiviimine lugejate kodudes; erinevad e-teenused; kirjandus- või teemanimestike koostamine; infopäringutele vastamine; e-raamatukogude kasutamine; printimine; koopiate tegemine. Uue teenusena piloteeriti telefoniseltsingut, mis pakub üksildastele eakatele võimalust raamatukoguhoidjaga telefonitsi või Skype'i teel raamatute, kirjanduse jm teemadel suhelda. Teenust kasutas ca 15 koduteeninduse lugejat, kellega vesteldi u korra kuus. Lisaks kirjandusele räägiti elust-olust, igapäevarõõmudest ja – muredest. Rääkides oli tunda, et vajadus jutuajamise järele on suur. Lugejad olid väga tänulikud.

Jätkusid vanad ja algasid uued koostööprojektid erinevate sotsiaalasutustega üle Tallinna. Lisandusid kirjandusringid jm senioride üritused päevakeskustes – Pirita sotsiaalkeskuses, Mustamäe päevakeskuses ja Kristiine tegevuskeskuses. Zoomi teel viidi palju kohtumisi läbi hooldekodudes (nt Pihlakodus ja Iru Hooldekodus) elavatele eakatele, samuti AS Hoolekandeteenused kodude erivajadustega elanikele. Kohtumistel loeti ette uudiseid ja löike raamatutest, tutvustati erinevate rahvaste kultuure ja viidi läbi muusikatunde. Samuti pakuti soovijatele digioskuste koolitusi. Nii asutustes kohapeal kui Zoomis toimunud kohtumised on olnud osalejate seas väga oodatud. Kokku toimus sotsiaalasutustele 90 üritust, millel osalejaid oli 1936. Lisaks viidi AS Hoolekandeteenuste kodude klientidele läbi seitse arvuti algõppe koolitust.

Rändkoguteenust pakuti eestikeelse kirjanduse osakonnas ning muusika- ja filmisaalis 2022. aastal 14 asutusele 81 kasutuskorraga: kokku laenati 2381 teavikut ja kaks muusikainstrumenti. Teenust kasutasid nt Tallinna Laste Turvakeskus ja Vanurite Eneseabi- ja Nõustamisühing.

Tabel 21. Teenused teistele asutustele: rändkoguteenus

Teenused teistele asutustele	Kasutajate arv	Laenutuste arv
Rändkoguteenus	14 (2021. a 15)	1189 (2021. a 2989)
Rändkoguteenus munitsipaallasteaedadele	90 (2021. a 102)	26 441 (2021. a 15 049)

4.6 Raamatukogu kui kohalikku pärandit jäädvustav, elukestvat õpet toetav ja vabaaja võimalusi pakkuv kultuurikeskkond

2022. aasta esimest poolt mõjutasid koroonapandeemiast tingitud piirangud ja raamatukogudes kohapeal sai üritusi korraldama hakata alles aprillikuust. Selleks ajaks oli paljudel inimestel tekkinud üleküllastus veebiüritustest ning virtuaaltegevuste osaliste ja järelvaatajate arvud langesid. Samas ei õnnestunud ülejäänud 2022. aasta jooksul veel päriselt taastada inimeste harjumusi nautida kultuuri raamatukogus kohapeal.

Tallinnas toimusid mitmed pandeemia-aastatel ära jäänud traditsioonilised ja suurema osalejate arvuga ettevõtmised nagu Vanalinnapäevad, Merepäevad, Kirjandustänav festival jne, kus pakkus tegevusi ka raamatukogu. Samuti liikus raamatukogu enda korraldatud üritustega

suveperioodil rohkem oma ruumidest välja, et reklaamida ennast paremini raamatukogu mittekasutajate või vahepeal raamatukogus käimise harjumuse kaotanute seas. Osaleti paljudel kogukonnapäevadel, korraldati kolm suuremat väliõhu perepäeva ja kasutati teisi vahendeid (nt raamatukogu jalgratast) elanikkonnani jõudmiseks.

Tabel 22. Kirjandus- ja kultuuriürituste arv

	Kirjandus- ja kultuuriürituste arv 2021	Kirjandus- ja kultuuriürituste arv 2022	Muutus (+/-)
KOKKU	1755	1635	-120
Sh lastele vanuses kuni 13	877	872	-5
Sh noortele vanuses 14-26	420	298	-122

Ürituste arvu vähenemise taga oli teadlik otsus korraldada sündmusi pandeemiajärgses meelelahutuse ülekülluses vähem, aga suuremalt ja kvaliteetsemalt.

Tabel 23. Kirjandus- ja kultuuriüritustel osalenute arv

	Kirjandus- ja kultuuriüritustel osalenute arv 2021	Kirjandus- ja kultuuriüritustel osalenute arv 2022	Muutus (+/-)
KOKKU	164 738	161 506	-3232
sh lastele vanuses kuni 13	79 975	37 925	-42 050
<i>sh noortele vanuses 14-26</i>	47 503	87 531	+40 028

Tabel 24. Virtuaalüritused ja virtuaalüritustel osalejad

Tallinna Keskraamatukogu	Virtuaalürituste arv		Virtuaalüritustel osalejate arv		sh virtuaalürituste järelvaatajate arv	
	2021	2022	2021	2022	2021	2022
KOKKU	1165	622	152 933	134 003	131 161	114 470

Suured muutused laste ja noorte kultuuriüritustel osalenute arvus on seotud peamiselt sellega, et noorte vanusegrupile pakuti edasi ka virtuaaltegevusi, kus osalejate arvu osas ei ole üldjuhul piiranguid, samas kui lastele peale distantsõppe lõppu ja muude COVID-19 piirangute kadumist seda enam peaaegu ei tehtud.

Tabel 25. Näitused ja väljapanekud

	Näitused ja väljapanekud 2021	Näitused ja väljapanekud 2022	Muutus (+/-)
KOKKU	1085	1236	+151
sh näitused	156	139	-17

Tabel 26. Virtuaalnäitused ja virtuaalnäituste külastajate arv

Tallinna Keskraamatukogu	Virtuaalnäituste arv 2021	Virtuaalnäituste arv 2022
KOKKU	37	11

Kuna lugejad käisid 2022. aastal jälle rohkem raamatukogudes kohapeal, sai neile pakkuda ka rohkem raamatuväljapanekuid. Sellest tulenes, et kuigi raamatukogudes korraldatud näituste arv oli väiksem kui varasematel aastatel, tõusis näituste ja väljapanekute üldarv. Näituste arvu kahandas enim 2022. aasta alguses vastu võetud otsus mitte enam pakkuda huvilistele väljaspoolt raamatukogu näitusepinda Estonia pst 8 peamajas. Otsuse põhjuseks oli ruumipuudus – varem galeriina kasutatavat ruumi vajatakse järjest rohkem teenindus- ja koolituspinnana.

4.6.1 kohalikul tasandil

2022. aastal jätkusid raamatukogus mitmed juba varasemalt edukad üritustesarjad, nt luuletajaid tutvustav „Luule lainel“, kontserdisari „Kammermuusikud linnas“ jne. Koostöös MTÜ Mondoga korraldati taas dokfilmiõhtuid noortele, kus näidati filme ja arutleti globaalse ulatusega teemadel nagu inimõigused, lõimumine, arengukoostöö, haridus, keskkonnaprobleemid jne. Uue menuka ettevõtmisena sai 2022. aastal hoo sisse sari „Ökotuba“, kus käsitleti erinevaid roheteemasid.

Aprillis osales raamatukogu IduEdu festivalil, mille raames pakkusid raamatukoguhoidjad liikuva õpimeemi töötuba jpm. Septembris korraldati Tallinna Kultuuri- ja Spordiameti eestvedamisel ja rahastusel rahvuskultuuride nädala üritusi.

Jätkuvalt on üks raamatukogu prioriteete töö seenioridega. Kokku toimus 2022. aastal raamatukogudes kohapeal 64 seenioridele suunatud üritust, millest võttis osa 618 lugejat. Kohtumisi jätkasid ka seenioride Skype vestlusklubid - lisaks eestikeelse kirjanduse osakonna grupile tegutsesid Nõmme ja Mustamäe piirkonna seenioride grupp, Põhja-Tallinna seenioride grupp ja võõrkeelse kirjanduse osakonna grupp. Kokku toimus 2022. aastal 56 vestlusklubi kohtumist.

Vabatahtlike kaasamine aitab tugevdada sidemeid raamatukogu ja kogukonna vahel ning võimaldab korda saata oluliselt enamat, kui raamatukogu muidu suudaks. Kahjuks mõjutasid tööd vabatahtlikega oluliselt pandeemia-aastad, kuid 2022. aasta näitas selles osas mõningast taastumist. Kui 2021. aastal oli raamatukogude tegevusse kaasatud 125 vabatahtlikku (võrdlusena 2019. aastal 243), siis 2022. aastal 162 vabatahtlikku (neist 73 alaealised). Ääretult oluline oli vabatahtlike panus ukraina sõjapõgenikega tegelemisel (eriti ukraina lastele

õppetegevuse organiseerimine, koolijärgsete tegevuste pakkumine, keeleringide läbiviimine jne).

4.6.2 riiklikul tasandil

2022. aasta oli raamatukogude aasta. Tallinna Keskraamatukogu esindaja kuulus teema-aastat ettevalmistavasse ja korraldusmeeskonda nõustavasse töögruppi. Raamatukogu tegevused olid kogu aasta jooksul teema-aastaga ühel või teisel moel seotud ning võimaluste piires osaleti kõikides suuremates üle-eestilistes kampaaniates. Muuhulgas korraldati suur suvine perepäev Politseipargis, kus avati raamatukogude aasta suvine aktsioon „Raamatukogu ratastel“. Tallinna Keskraamatukogu koordineeris ka üleriiklikku raamatukogude aasta projekti „Kogu Eesti loeb“, mille algatas Kultuuriministeerium ning mille raames toimusid üheksas piirkonnas üle Eesti, sh Tallinnas rahvusvahemuste päeva tähistavad lõimimisüritused.

„Kultuuri arengukava 2021-2030“ eesmärke silmas pidades korraldati kirjandusüritusi ning paljud neist said teoks tänu Eesti Kultuurkapitali rahastusele. Teatud projektid nagu näiteks „Kirjanik raamatukogus“, „Mis uudist, raamatukogu“, „Lugejate neljapäev“ toimusid Kultuurkapitali toetuse toel juba mitmendat hooaega ning see on taganud ürituste regulaarsuse ja loonud nii esinejate kui lugejate jaoks traditsiooni, mida teatakse ja oodatakse. 2022. a esimesel poolaastal lõpetati kümnes täiskasvanutele suunatud „Raamatuga kevadesse“ lugemisprogramm, mille pealkirjaks oli „Lugemise kunst“ ning lugemiseks valitud teosed seotud raamatute, raamatukogude ja loominguga. 2022. a teisel poolaastal algas programmi üheteistkümnes hooaeg pealkirjaga „Raamatuga ümber ilma“. Seekordne programmi raamatuvalik viib lugejad ümbermaailmareisile ning kohtuma põnevate sihtkohtadega. Sel moel tähistatakse ka 2023. aasta liikumisaastat. Uue ettevõtmisena korraldati septembris ulmekirjanduse päev, mis on plaanis muuta seda žanri populariseerivaks iga kahe aasta tagant toimuvaks traditsiooniks.

„Sidusa Eesti arengukava 2021-2030“ eesmärke toetas raamatukogu erinevate lõimumistegevustega – keelekohvikud ja -ringid, mitmekeelsed koolitused ja üritused jne.

4.6.3 rahvusvahelisel tasandil

2022. a kevadeni jätkus projekt „ACCESS – kultuuri kättesaadavus kõikidele linnakodanikele“, mille tööühmas oli ka Tallinna Keskraamatukogu esindaja. Tegu oli ERF Urbact programmi välisprojektiga, milles osales kaheksa Euroopa pealinna: Tallinn, Amsterdam, Dublin, Lissabon, London, Riia, Sofia ja Vilnius. Projekti eesmärgiks oli kultuuri kättesaadavuse ja ligipääsetavuse parandamine nimetatud linnades. Tallinnas valmis projekti tulemusel 2022. a suveks Tallinna kultuurilise ligipääsetavuse ja kättesaadavuse tegevuskava.

2022. a kaasati Tallinna Keskraamatukogu Euroopa suurlinnade liidu Eurocities raamatukogude töögruppi. Liitu kuuluvate linnade raamatukogude esindajad ja kultuuriametnikud kohtuvad kaks korda aastas, et jagada praktilisi kogemusi ning arutada raamatukogude arendamisega seotud väljakutseid ja edulugusid.

4.7 Raamatukogu koolituskeskusena

2022. aastal tehti kokku 7386 koolitust (2021.a 7833), nendest 5801 olid individuaal- ja 1585 rühmakoolitused. Uusi teadmisi omandas 41 029 (2021.a 31 695) lugejat. Kuigi koolituste arv võrreldes eelneva aastaga vähenes, siis koolitusel osalenute arv seoses rühmakoolituste arvu tõusuga suurenes.

Seoses COVID-19 piirangute leevenemisega pakkus raamatukogu koolitusi peamiselt raamatukogus kohapeal, 521 koolitust (2021.a 1575) toimus siiski ka veebis. Virtuaalkoolituste arv langeb ilmselt ka 2023. aastal, kuid selliste koolituste päris ära kadumist lähiaastatel näha ei ole, teatud mahus need siiski jäävad.

Tabel 27. Individuaalkoolitusel osalejad

Tallinna Keskraamatukogu	Individuaal- koolitustel osalenute arv 2021	Individuaal- koolitustel osalenute arv 2022	Muutus (+/-)
KOKKU	7074	6031	-1043

Kui individuaalkoolitust soovinud laste arv (vanus kuni 13) vähenes ca poole võrra, siis noorte (vanus 14-26) arv just suurenes ca poole võrra. Individuaalkoolitusel osalenutest olid 36,6% lugejatest vanuses 60+ (2021.a 43,8%), mis näitab, et eakad saavad ja tahavad taas minna ametiasutustesse kohapeale, mitte ei pea tegutsema ainult veebis; samuti lõppes COVID tõendite genereerimise vajadus.

Enimnõutud individuaalkoolitused olid arvuti ja nutiseadme algõpe ning e-teenuste kasutamine. Aasta alguses vajati veel juhendamist COVID-19 digitõendite genereerimisel ja printimisel, aktuaalne oli ka e-rahvaloenduse nõustamine. Kohe jaanuaris pöördusid inimesed raamatukogu poole seoses energiakompensatsiooni taotlemisega. Abivajajaid oli palju, kuid kuna tegemist oli väga ajamahuka juhendamisega (min 1-1,5 tundi ühe inimese kohta, sisaldades nõustamist, milliseid dokumente ja andmeid on taotluse esitamiseks vaja, dokumentide ja arvete skaneerimist või allalaadimist lugeja e-postkastist või energiateenusepakkujate portaalidest ning taotluse täitmise ja esitamise juhendamist), siis kõiki abivajajaid kahjuks raamatukoguhoidjad aidata ei jõudnudki. Suur nõudlus tõi kaasa individuaalsele juhendamisele eelregistreerimise vajaduse ning järjekorrad olid pikad. Olukorra leevendamiseks koostas raamatukogu lugejatele energiatoetuste taotlemise õpivideo. Energiateema jätkus ka aasta teises pooles, mil raamatukoguhoidjate poole pöördui elektripakettide küsimustega - kust leida elektripakettide hindasid, kuidas paketti või teenusepakkujat vahetada, mis on universaalteenus, kuidas selle hind kujuneb jms. Huvitavamatest nõustamisteedest võiks välja tuua ka Tartu Ülikooli Eesti geenivaramu, tööampsuportaali GoWorkaBit ja FudLoop toidujagamiskapi kasutamise.

Tabel 28 ja 29. Rühmakoolitused ja rühmakoolitustel osalejad

Tallinna Keskraamatukogu	Rühmakoolituste arv 2021	Rühmakoolituste arv 2022	Muutus (+/-)
KOKKU	1037	1585	+ 548
sh lastele vanuses kuni 13	425	782	+ 357
sh noortele vanuses 14-26	116	162	+ 46
sh eakatele vanuses 60+	158	129	- 29

Tallinna Keskraamatukogu	Rühmakoolitustel osalenute arv 2021	Rühmakoolitustel osalenute arv 2022	Muutus (+/-)
KOKKU	24 621	34 998	+ 10 377
sh laste arv (vanuses kuni 13)	7 720	14 559	+ 6 839
sh noorte arv (vanuses 14-26)	5 920	3 596	- 2 324
sh eakate arv (vanuses 60+)	1 106	2 695	+ 1 589

Rühmakoolituste arv kasvas võrreldes eelneva aastaga 52,8 %, osalejate arv 42,1 %. Rühmakoolitusi viidi enim läbi lastele vanuses kuni 13, kes olid pikalt oodanud võimalust tulla raamatukogutundi taas raamatukokku kohapeale. Teemad rühmadele olid erinevad, nt räägiti keskkonnahoiust, raamatukoguhoidja tööst, jõulu- ja talveraamatutest, eakohasest uudiskirjandusest, infootsingust ja allikakriitilisusest ning lähendati harivaid muusikaviktoriine. Täiskasvanutele pakkusid huvi videotöötuskoolitused ja keelekohvikud.

Enesetäiendamise ja ajaga kaasas käimise olulisuse esiletõstmiseks osales raamatukogu 14.03–14.04 All Digital Weeks ja 12.–23.10 Täiskasvanud õppija nädala kampaaniates. Nende raames pakkus raamatukogu eri teemadel koolitusi, nt nutiseadmeõpe, digitaalsed uudised ja allikakriitilisus, e-raamatukogude tutvustus, sugupuu uurimise algkoolitus, keelekohvikud jpm.

Keelekohvikuid toimus aasta jooksul 447 korda, osalejaid oli kokku 1857. Õppida sai eesti, võro, soome, inglise, prantsuse, hispaania, rootsi, poola, vene, hiina ja korea keelt. Lisaks viidi 2022. aastal koostöös Tallinna Kesklinna Valitsusega läbi kultuurikogemuste vahetamise sarja „Culture Swap“.

Tabel 30. Virtuaalkoolitused

Tallinna Keskraamatukogu	Virtuaalkoolituste arv		Virtuaalkoolitustel osalejate arv		Virtuaalkoolituste järelvaatajate arv	
	2021	2022	2021	2022	2021	2022
KOKKU	1575	521	22 181	18 966	9266	13 073

Seenioritele jätkusid veebis digiseeniorite koolitused, kus käsitleti erinevaid digiteemasid, nt videotöötlus, fototöötlus, pilvehoidlad, Google Keep märkmed telefonis, Google Calendari eelised, blogimine, YouTube spordiülekanded, nutiseadmete korrastamine (rakenduste ülevaatamine, kas vajalik või mitte), digikoristus Androidis ja iPhone'is jpm. Seeniorite juhendamisse kaasati ka vabatahtlikke, nt tegeles ühes haruraamatukogus väga keeruliste tehnikaalaste küsimustega vabatahtlik, kes on TÜ infotehnoloogia eriala üliõpilane. Kuigi digiseenioritele pakuti võimalust kohtuda ka raamatukogus kohapeal, otsustasid seeniorid veebis kohtumiste kasuks.

Õpivideod said täiendust mitme uue video näol, nt EBSCOhost andmebaasi kasutamine, kuvari kasutusjuhend ja 3D printer innovatsioonilaboris.

4.8 Raamatukoguteenuse turundus ja väljaanded

Tallinna Keskraamatukogu vahendab avalikkusele infot peamiselt oma veebilehtede, sotsiaalmeediakanalite, uudiskirjade ja pressiteadete abil. Võimalusel jagatakse infot ka Tallinna linnaosade Facebooki kanalites, linnaosa- jm gruppides. Raamatukogude aasta võimaldas Tallinna Keskraamatukogu sündmuste infot levitada ka raamatukogudeaasta.ee lehel. Oluline on ürituste ja teenuste reklaam raamatukogudes kohapeal. Linnaruumis on raamatukogu tegemisi võimalik reklaamida Vabaduse väljaku suurel ekraanil ning linnaosavalitsuse aknal oleval digiekraanil, samuti saab teha üksikuid kampaaniaid Vanalinnas ja Kesklinnas paikneval viiel infokolmnurgal (2022. aasta lõpus pandi sinna üles nt lugemisprogrammi „Raamatuga kevadesse“ reklaamivad plakatid).

Erinevatesse keskkondadesse tegi raamatukogu 2022.a kokku 2294 postitust (2021.a 2712), mis on vähem kui eelneval aastal, kuna lugejad olid taas teenuseid kasutamas rohkem ka raamatukogus kohapeal.

Infot raamatukogu teenuste ja raamatukogus toimuva kohta jagati raamatukogu Facebooki kontode vahendusel. Sisu pakkumiseks kasutati ära raamatukogu Youtube kanalit, kuhu tehti 2022. aastal 101 videot (sh salvestatud otseülekanded), vaatamiste arv oli kokku 28 346.

Noortele vahendati infot peamiselt TikToki ja Instagramis ning ka Noorteka Facebooki lehel. Raamatukogu TikToki kanalisse loodi eelmisel aastal kokku 36 uut videot, mis tutvustasid uudiskirjandust, raamatukogu teenuseid ja üritusi. Aasta kõige populaarsemaks videoks osutus video, mis tutvustab Tallinna Keskraamatukogus olemas olevaid #booktok (TikToki) populaarseid raamatuid (16 500 vaatamist).

2022. aasta sügisel muudeti raamatukogu uudiskirja sisu ja kujundust. Varasemast rohkem tutvustatakse raamatukogu erinevaid teenuseid ja infokanaleid, uue rubriigina käivituse raamatukogu töötajaid tutvustav „Viis küsimust...“. Pärast uuenduste sisseviimist uudiskirja kaasatus ja klikkide protsent tõusid.

Meediale edastamiseks koostati 31 pressiteadet (2021. a – 30). Raamatukogu tegemisi kajastati erinevates meediakanalites 202 korda (2021. a 315 korda, aga paljud neist kajastustest olid seotud erinevate pandeemiaaegsete piirangutega). Lisaks pöördusid mitmete teemadega raamatukogu poole ajakirjanikud ise. Näiteks kirjutasid Õhtuleht ja Elu24 augustis kampaaniast „Viivisega priiks“. Detsembris tõusis üle erinevate kanalite uudisekännise see, et Tallinna Keskraamatukogu e-raamatukogud on uuest aastast avatud taas vaid tallinlastele. Samuti peeti aasta lõpus tähtsaks algselt ainult raamatukogu Facebooki lehel ilmunud uudist, et raamatukogude juurde on jõudnud iseteenindusautomaadid.

Venekeelses meedias oli Tallinna Keskraamatukogu 2022. aastal hästi pildil. Kultuurilise mitmekesisuse spetsialistil oli sageli võimalus erinevaid teenuseid ja üritusi ETV+ või Raadio4 kanalites tutvustamas käia. Samuti tundsid raamatukogu tegemiste vastu huvi Stolitsa ja Tallinna Novosti. Käsitleti erinevaid teemasid nagu raamatukogude aasta, tööriistalaegas, seemnelaegas jne, palju pidi raamatukogu vastama küsimustele, kuidas ja kas on tuntav venekeelsete raamatute defitsiit Ukraina sõja ja Venemaale kehtestatud sanktsioonide tõttu.

Raamatukoguhoidjate lugemissoovitused ilmusid regulaarselt Õpetajate Lehes ja kõlasid Kuku raadio hommikuprogrammis, kus käis raamatuid tutvustamas eestikeelse kirjanduse osakonna juhataja Tiina Põldmaa. Erinevas vanuses ja emakeelega lugejatele soovitati raamatuid YouTube'is ja sotsiaalmeedias (otseülekanded või videod). 2022. aastal vähendati otseülekannete arvu, sest COVID-19 piirangute leevenemine võimaldas järk-järgulise teenuste, koolituste ja ürituste liikumise veebist taas raamatukokku kohapeale.

Tallinna Keskraamatukogu heaks kommunikatsioonipartneriks oli Tallinna Kultuuri- ja Spordiamet. 2022. aastal alguse saanud igakuine uute sündmuste ja teenuste info koondamine ja jagamine erinevates linna kanalites on aidanud teavitustööd oluliselt võimendada ning raamatukogu tegemised on saanud rohkem tähelepanu linnameedias.

4.9 Andmebaasid ja digimeedia

2022.a olid lugejate kasutuses õigusinfosüsteem ESTLEX, andmebaasid EBSCOhost ja Oxford Music Online, Keelevara sõnastikud ja lugejate nõudluse analüüsimiseks kõik (17 eesti- ja 3 venekeelset) Äripäeva teabevarad. Jätkuvalt saavad lugejad kasutada erinevate ajalehtede ja ajakirjade veebiväljaandeid.

Delfi Meedia kontopõhine juurdepääs on neljale digiajalehele (Eesti Ekspress, Eesti Päevaleht, LP, Maaleht), seitsmele digiajakirjale (Anne ja Stiil, Eesti Naine, Kroonika, Maakodu, Oma Maitse, Pere ja Kodu, Tervis Pluss), eesti- ja venekeelne Delfi ning Retseptiveeb.

Õhtuleht Kirjastuse pakkus meile kuni 30.11.2022 kontopõhist ja alates 01.12.2022 IP-põhist juurdepääsu ühele digiajalehele (Õhtuleht), kuuale digiajakirjale (Eesti Ajalugu, Eesti Mets, Kodukiri, Kalale! Looduses, Käsitöö digiajakiri, Naisteleht, Nipiraamat ja Tiiu), ristsõnadele (Ristiku ristsõnad) ja veebile (Toidutare).

Postimehe tasulisele sisule on alates 01.11.2022 IP-põhine juurdepääs, lisaks põhilehele on võimalik lugeda ka kohalikke lehti (Tartu Postimees, Pärnu Postimees, Sakala, Virumaa Teataja, Järva Teataja, Lõuna-Eesti Postimees, Setomaa).

Äripäev kirjastus väljaannetest saab lugeda IP-põhiselt Äripäeva, Delovõje Vedomosti (vastavalt paberlehe tellimusele), Ehitajat (ainult peamajas), Personali Praktikut (ainult peamajas), Raamatupidamise Praktikut (ainult peamajas).

5. 2023. aasta tegevused

2023. aastal on Tallinn Euroopa roheline pealinn ning käimas on ka liikumisaasta. 2023. aastal tähistab raamatukogu ka 100 aastat kojulaenuvõtte algusest Tallinna Keskraamatukogus. Raamatukogu plaanib eelpool tooduga seonduvalt erinevaid töötubasid, vestlusringe jpm.

2023. aastat mõjutab enim RFID-põhisele iseteeninduse terviklahendusele üleminek. Prioriteediks on võimalikult kiiresti varustada teavikud RFID-kiipidega ning esimesel võimalusel võtta kasutusele välitingimustes laenutuskapid igas linnaosas ning raamatukogudes laenutus- ja tagastusautomaadid ja targad tagastusriiulid.

2022. aastal alustati uue raamatukogubussi hankimiseks tehnilise kirjelduse koostamist, hange korraldatakse 2023. aastal.

Alates 2023. aastast ei ole Tallinna Keskraamatukogu e-raamatukogud enam üle-eestilises kasutuses, seega arvestame e-raamatukogude komplekteerimisel vaid Tallinna elanike vajadusi.

Koostatud Tallinna Keskraamatukogu osakondade juhtide, teenindusosakondade ja haruraamatukogude juhatajate ning spetsialistide aastaaruannete põhjal.

/allkirjastatud digitaalselt/

Kaie Holm
direktor

LISA 1. Projektitoetused ja nende kasutamine 2022

Projektid, toetused	Periood	Eraldatud summa	Kasutatud 2021	Projekti üldmaksumus
Kultuurkapital				
Kirjanduslike kohtumisürituste sari lastele ja noortele „Mis uudist, raamatukogu?“	01.09.2021-21.07.2022	2470	1300	2750
Kirjanduslikud kohtumised raamatukogus vene jt võõrkeeli kõnelevate laste ja noortega	01.09.2021-01.07.2022	3120	2340	3574
Kirjandusürituste sarja „Kirjanik raamatukogus“ esinejate tasud	01.10.2021-31.12.2022	3900	2990	4350
Kaasaegset luulet propageeriva veebiürituste sarja „Luule lainel“ esinejate tasud	01.01.2022-15.05.2022	2878	2878	4008
Eesti koomiksiraamatuid tutvustava üritustesarja „Ohoo, koomiksid“ esinejate tasud	01.04.2022-31.12.2022	1856	1856	2451
Urmas Nemvaltsi koomiksiraamatu väljaandmine	01.07.2022-30.11.2022	3000	3000	14 747
Loovalt kirjutama: loovkirjutamise töötoad ja jutukirjutamise võistlus lastele ja noortele	22.09.2022-31.01.2023	2040	2040	4928,70
Ulmeloomingukonkurss ja ulmekirjanduse päev Tallinna Keskraamatukogus	01.08.2022-17.10.2022	650	650	1204,34
Kirjanduslike kohtumisürituste sari lastele ja noortele „Mis uudist, raamatukogu?“	01.09.2022-30.06.2023	2470	1040	2746
Kirjandusürituste sarja „Lugejate neljapäev“ esinejate tasud	22.09.2022-30.06.2023	3075	449,99	3423
Kokku Kultuurkapitali projektid		25 459	18 543,99	44 182,04
Kultuuriministeerium jm riigi toetusega projektid				
Tuleviku raamatukoguhoidjad (Kultuuriministeeriumi raamatukogude arendamise programm)	01.07.2022-31.12.2022	3474	3474	7646
Lugemisprogramm „Suvi raamatuga“: suvi täis lugemist ja harivaid üritusi (Regionaalse kultuuritegevuse toetamine)	01.03.2022-31.12.2022	5142	5076,2	13 608
„Loovalt lugema ja kirjutama“ (Regionaalse kultuuritegevuse toetamine)	01.08.2022-31.12.2022	1500	1500	6990
Noortekirjanduse päev „Noor loeb“ korraldamine erineva	01.02.2022-01.12.2022	2943	2943	3483,44

emakeelega noortele (Regionaalse kultuuritegevuse toetamine)				
Vallakeskraamatukogu raamatukoguhoidjate ja juhtide praktika (Kultuuriministeeriumi raamatukogude arendamise programm)	02.05.2022-10.12.2022	3816	3637,31	4505
Põlvest põlve: eesti rahvakultuuri tutvustav üritustesari (Lõimumist edendavad kultuuri- ja sporditegevused)	01.04.2022-31.12.2022	4040	4040	4040
„Kõhutäis kultuuri (ERÜ projektikonkurss „Raamatukogud-museumid-noored“)	01.08.2022-30.10.2022	700	700	1100
Kogu Eesti loeb (Kultuuriministeerium)	20.05.2022-31.12.2022	22 000	21 924,52	22 000
Kokku Kultuuriministeeriumi jm riigi toetusega projektid		43 615	43 295,03	63 372,44

LISA 2. Personali koolitus

Raamatukogu nimetus	Koolituste arv	Koolitustundide arv (koolituse maht)	Koolituseks kulutatud
Kadrioru rk	16	92,00	
Kalamaja rk	14	85,33	
Kännukuke rk	27	188,89	
Laagna rk	21	102,67	
Männi rk	17	88,00	
Männiku rk	29	81,34	
Nurmenuku rk	27	344,00	
Nõmme rk	14	97,34	
Paepealse rk	15	117,33	
Pelguranna rk	28	173,34	
Pirita rk	18	417,33	
Pääsküla rk	11	160,00	
Sõle rk	17	96,00	
Sääse rk	21	145,34	
Tondi rk	10	70,67	
Torupilli rk	18	130,67	
Väike-Õismäe rk	28	174,67	
Raamatukogubuss	11	88,89	
Keskraamatukogu	130	1640,90	
Kokku	175	1964,90	8764,07

LISA 3. Raamatukogude ehitamine, renoveerimine, remondid

Raamatukogude ehitamine, renoveerimine, remondid

Raamatukogu	Teostatud tööd 2021
Estonia pst 8 raamatukogu	<ul style="list-style-type: none"> Laenutuskapi ja iseteenindusautomaadi elektritoitekaabli paigaldustööd. Inventar: töötool (5), teler/ekraan rühmaruumi, AED elustamisaparaat.
Liivalaia 40 (võõrkeelse kirjanduse osakond, töötlusosakond)	<ul style="list-style-type: none"> Laenutuskapi ja iseteenindusautomaadi elektritoitekaabli paigaldustööd. Inventar: ratastel raamatukäru/riiul (2), AED elustamisaparaat, mündilugeja, nõudepesumasin saali juurde.
Kadrioru raamatukogu	<ul style="list-style-type: none"> Inventar: töötool (3), külastajatool (2)
Kalamaja raamatukogu	<ul style="list-style-type: none"> Inventar: riiul (2).
Kännukuke raamatukogu	<ul style="list-style-type: none"> Ventilatsioonisüsteemi remont. Teenindussaalide valgustuse uuendamine. Akende vahetus (osaline). Tuletõkkeuste- ja akende paigaldus, uue evakuatsiooniväljapääsu ehitamine. Invatõstuki paigaldus. Laenutuskapi ja iseteenindusautomaadi elektritoitekaabli paigaldustööd. Inventar: riiulid (2), tool (10) rühmaruumi, mündilugeja, töövahendid innovatsioonilaborisse (soonimisalus, noad, kilelõikuri kile eemaldajad).
Laagna raamatukogu	<ul style="list-style-type: none"> Loovuse toa valgustuse uuendamine. Laenutuskapi ja iseteenindusautomaadi elektritoitekaabli paigaldustööd. Inventar: garderoobikapid töötajatele, esitlustahvel, kaal seemnete kaalumiseks, mündilugeja, ratastel raamatukäru/riiul.
Männi raamatukogu	<ul style="list-style-type: none"> Inventar: töötajatele töötool ja puhkeruumi tool.
Männiku raamatukogu	<ul style="list-style-type: none"> Hoidlaruumi remonditööd rühmaruumiks kujundamisel. Inventar: Laud (2) ja tool (6) rühmaruumi, ratastel raamatukäru/riiul.
Nurmenuku raamatukogu	<ul style="list-style-type: none"> Klaasseintega individuaaltööruumi ja juhataja kabineti ehitamine. Inventar: sirm, pöördtool/tugitool (2), ratastel raamatukäru/riiul, mündilugeja, reguleeritava kõrgusega töölaud ja töötool töötajale.
Nõmme raamatukogu	<ul style="list-style-type: none"> Inventar: mündilugeja, ratastel raamatukäru/riiul.
Paepealse raamatukogu	<ul style="list-style-type: none"> Inventar: ratastel raamatukäru/riiul (2)
Pelguranna raamatukogu	<ul style="list-style-type: none"> Välisvalgustuse uuendamine. Ventilatsioonisüsteemi remont. Laenutuskapi ja iseteenindusautomaadi elektritoitekaabli paigaldustööd. Inventar: töötool (4) töötajale, mündilugeja.
Pirita	<ul style="list-style-type: none"> Ventilatsiooni- ja küttesüsteemi remont.

	<ul style="list-style-type: none"> • Laenutuskapi ja iseteenindusautomaadi elektritoitekaabli paigaldustööd. • Inventar: istumispadjad lastele, ratastel raamatukäru/riiul (2), töötool (3) töötajale.
Pääsküla raamatukogu	<ul style="list-style-type: none"> • Välisvalgustuse uuendamine. • Invatõstuki paigaldus. • Laenutuskapi ja iseteenindusautomaadi elektritoitekaabli paigaldustööd. • Inventar: diivaniboks, mündilugeja.
Sõle raamatukogu	<ul style="list-style-type: none"> • Inventar: väikelastetuppa erinevad riiulid, sh eksponeerimisriiul, mootorikasein; noortealale diivaniboks (3); teler/ekraan ratastel; õmblusmasin; tool (3) töötajate puhkeruumi.
Sääse raamatukogu	<ul style="list-style-type: none"> • Lugemissaali remont. • Inventar: riiul (3), rulood, külastajatool (4), teler/ekraan ratastel, mündilugeja, ratastel raamatukäru/riiul, töötool (2) töötajale
Torupilli raamatukogu	<ul style="list-style-type: none"> • Inventar: sirmid (3), diivan, laud, külastajatool (9).
Väike-Õismäe raamatukogu	<ul style="list-style-type: none"> • Laenutuskapi ja iseteenindusautomaadi elektritoitekaabli paigaldustööd. • Inventar: mündilugeja, töötajate puhkeruumi tool (2)

LISA 4. Valik laste- ja noorteüritusi

Teenindusosakond / haruraamatukogu	Ürituse nimi	Osavõtjate arv
Eestikeelse kirjanduse osakond	Kinkeraamatusse “Omad jutud 4” jutuvõistlus	182
Eestikeelse kirjanduse osakond	Mõrvamüsteeriumid	294
Eestikeelse kirjanduse osakond	Raamaturingid lastele	172
Eestikeelse kirjanduse osakond	Ukraina lastele tegevused	90
Eestikeelse kirjanduse osakond	Noortekirjanduse päev	1534
Eestikeelse kirjanduse osakond ja võõrkeelse kirjanduse osakond	Suvi raamatuga ava- vahe- ja lõpuüritus	1339
Võõrkeelse kirjanduse osakond	Vene keele konkurss 7. ja 8. klassi Eesti kooliõpilastele	61
Võõrkeelse kirjanduse osakond	Projekt “Eesti kirjanike kohtumised vene keelt emakeelena kõnelevate õpilastega”	578
Eestikeelse kirjanduse osakond ja võõrkeelse kirjanduse osakond	Laeval “Isabelle” ukraina lastele tegevused	163
Võõrkeelse kirjanduse osakond	“Põlvest põlve” perepäev Vabaõhumuuseumis	246
Raamatukogubuss	40. Tallinna Vanalinna päevadel osalemine	988
Raamatukogubuss	VI Kirjandustänav festivalil osalemine	1537
Kadrioru raamatukogu	Teatrimängutunnid lastele	20
Kadrioru raamatukogu	Laupäevased lastetunnid	472
Kalamaja raamatukogu	Varjuteatrid Tallinna Keskraamatukogu Youtube'i kanalis	908
Kalamaja raamatukogu	"Raamatukogud ja raamatukogude aasta" esitlus Karjamaa Põhikooli luulekonkurssi avaaktusel	85
Kännukuke raamatukogu	Tallinna päeva tähistamine	106
Kännukuke raamatukogu	Euroopa päeva tähistamine Stenbocki majas	72
Kännukuke raamatukogu	Mustamäe Noortekirjanduse Mälumäng	32
Laagna raamatukogu	Laagna noorte lugemisklubi	43
Männi raamatukogu	Lugemisprogrammi “Lugemisisu” osalejad	99
Männiku raamatukogu	Laste tegelusjaam (joonistamine, mõistatamine, lauamängude mängimine jne)	77
Nurmenuku raamatukogu	TikTakis teenuste, kirjanduse tutvustamine noortele	79 806
Nurmenuku raamatukogu	Teadmiste päeva lastehommik 1.09.2022	166
Nõmme raamatukogu	Jõulukuu otsimismäng	59

Nõmme raamatukogu	Aardejaht Nõmmel	55
Paepealse raamatukogu	Perepäev Laagna aias	503
Paepealse raamatukogu	Projekt "Ohhoo, koomiksid" aväiritus. Noortega kohtuvad Andrus Kivirähk ja Veiko Tammjärv	50
Pelguranna raamatukogu	Lastehommikud eesti keeles vene ja ukraina keelt kõnelevatele lastele	75
Pirita raamatukogu	Ajalooline matk "Uus ja vana Pirita klooster"	80
Pirita raamatukogu	Lugemisprogrammi "Lugemisisu" lõpuüritus	194
Pääsküla raamatukogu	Loovkirjutamine	28
Sõle raamatukogu	Lugemisprogramm lasteaedadele "Meie loeme"	161
Sääse raamatukogu	"Pannkoogipäev raamatukoguhoidjaga" lasteaedade külastamine raamatukogujalgrattal	278
Tondi raamatukogu	Jõululuuletuste harjutamine raamatukoguhoidjale	10
Torupilli raamatukogu	Mängu "Avasta Eesti raamatukogud" lahendajad	101
Torupilli raamatukogu	Tallinna päeva tähistamine: jalutuskäik	65
Väike-Õismäe raamatukogu	Haabersti raamatukogude Facebooki lehel "Eesti keele õppimine"	118

LISA 5. Laenatud teavikute esikümme aastal 2022

EESTI ILUKIRJANDUS

1. Kivirähk, Andrus „Rehepapp, ehk, November“
2. Kitzberg, August „Libahunt“
3. Önnepalu, Tõnu „Palk: talvepäevik“
4. Tammsaare, A. H. „Kõrboja peremees“
5. Osolin, Olav „Kus lendab part“
6. Mudlum „Mitte ainult minu tädi Ellen“
7. Hargla, Indrek „Apteeker Melchior ja Oleviste mõistatus“
8. Kivimäe, Juta „Suur tuba“
9. Ots, Loone „Armastus“
10. Gailit, August „Toomas Nipernaadi“

LUULERAAMATUD

1. Puškin, Aleksandr „Jevgeni Onegin“
2. Ehin, Kristiina „Aga armastusel on metsalinnu süda“
3. Ehin, Kristiina „Janu on kõikidel üks“
4. Kaschan, Berit „Täna piisab vähesest“
- 5.-6. Ehin, Kristiina „Kohtumised“
- 5.-6. Alver, Betti „Välgusähvatus allikal“
7. Afanasjev, Vahur „Tuulevaiksed aastad“
8. Kivisilla, Veronika „Helsingi helistikud“
9. Önnepalu, Tõnu „Kevaded ja aastad“
10. Kaplinski, Jaan „Valitud luuletused“

TEADMISKIRJANDUS

1. Undusk, Maarja „Ellen Niit: heleda mõtte laast“
2. Kaio, Heidit „Vestlused Priiduga. Lahutus“
3. Pihlak, Liina „Elu puu: minu vanematest Kersti Merilaasist ja August Sangast ning minu elust teatris, filmis ja televisioonis“
4. Saare, Kristi „Kuidas alustada investeerimisega“
5. Roosaare, Jaak „Rikkaks saamise õpik: teadmised rahast, mida Sulle koolis ei õpetatud!“
6. Housel, Morgan „Raha psühholoogia: ajatud õppetunnid jõukusest, ahnusest ja õnnest“
7. Belton, Catherine „Putini inimesed: kuidas KGB võttis tagasi Venemaa ja tungis siis edasi Läände“
8. Aru, Jaan „Ajast ja arust: unest, teadvusest, tehisintellektist ja muust“
9. Aru, Jaan „Loovusest ja logelemisest: [nutineedusest, mõtteväljatustest ja laste arengust]“
10. Pitsner, Inge; Sadam, Marek „Tahaks veel midagi öelda...: Lea Dali Lion“

TÖLKEILUKIRJANDUS

1. Owens, Delia „Kus laulavad langustid“
2. Golding, William „Kärbeste Jumal“
3. Sophokles „Kuningas Oidipus“
4. Remarque, Erich Maria „Läänerindel muutuseta“
5. Orwell, George „Loomade farm“
6. Salinger, J. D. „Kuristik rukkis“
7. Riley, Lucinda „Seitsmes öde: kadunud öde“
8. Shakespeare, William „Hamlet“
9. Nesbø, Jo „Poeg“
10. Wilde, Oscar „Dorian Gray portree“

LASTEKIRJANDUS

1. Raud, Piret „Tobias ja teine B“
2. Krüss, James „Timm Thaler, ehk, Müüdüd naer“
3. Raud, Eno „Kalevipoeg“
4. Tomusk, Ilmar „Kolmanda A kriminalistid“
5. Molnár, Ferenc „Pál-tänava poisid“
6. Nöstlinger, Christine „Vahetuslaps“
7. Saint-Exupéry, Antoine de „Väike prints“
8. Keränen, Mika „Varastatud oranž jalgratas“
9. Kross, Jaan „Mardi leib“
10. Kass, Kristiina „Samueli võlupadi“

NOORTEKIRJANDUS

1. Vallik, Aidi „Kuidas elad, Ann?“
2. Gaarder, Jostein „Apelsinitüdruk“
3. Nõu, Helga „Pea suu! Tõmba uttu!“
4. Durrell, Gerald „Minu pere ja muud loomad“
5. Defoe, Daniel „Robinson Crusoe“
6. Karu, Margus „Nullpunkt“
7. Henno, Sass „Mina olin siin. 1: esimene arest“
8. Hill, David „Näeme veel, Simon!“
9. Dumas, Alexandre vanem „Kolm musketäri“
10. Priilinn, Ketlin „Ta ei teinud seda“

VEENE ILUKIRJANDUS

1. Метлицкая, Мария. ”Я тебя отпускаю”
2. Метлицкая, Мария. ”Стоянка поезда всего минута”
3. Устинова, Татьяна. ”Камея из Ватикана”
4. Метлицкая, Мария. ”Мандариновый лес”
5. Метлицкая, Мария. ”Осторожно, двери закрываются”

6. Мартова, Людмила. "Тайну прошепчет лавина"
7. Михалкова, Елена. "Тот, кто ловит мотыльков"
8. Метлицкая, Мария. "Три женщины в городском пейзаже"
9. Гармаш-Роффе, Татьяна. "Разрыв небесного шаблона"
10. Анна и Сергей Литвиновы. "#Останься дома и стреляй!" и Берсенева, Анна. "Ревнивая печаль"

ВЕНЕ КЕЕЛДЕ TÕLGITD ILUKIRJANDUS

1. Бакман, Фредрик. "Бабушка велела кланяться и передать, что просит прощения"
2. Бакман, Фредрик. "Тревожные люди"
3. Оруэлл, Джордж. "1984"
4. Брэдбери, Рэй. "451⁰ по Фаренгейту"
5. -6. Пенни, Луиза. "Очень храбрый человек"
5. -6. Райли, Люсинда. "Семь сестер. Сестра жемчуга"
7. Пэрис, Б. Э. "Дилемма"
8. Несбё, Ю. "Королевство"
9. Чайлд, Ли. "Джек Ричер: Поле смерти"
10. Райли, Люсинда. "Полуночная роза"

ВЕНЕКЕЕЛНЕ ТЕАДМИСКИРЖАНДУС

1. Stalnuhhin, Mihhail. «Самоучитель эстонского языка, или, Скорая грамматическая помощь»
2. Valmis, Aavo. "Грамматика эстонского языка для всех : с упражнениями и ключом к ним = Lihtne eesti keele grammatika : harjutuste ja võtmeга"
3. Ыйспуу, Яан. "Справочник по эстонскому языку"
4. Кун, Николай. "Легенды и мифы древней Греции"
5. Вельскер, Калле; Лепманн, Леа; Лепманн, Тийт. "Математика : учебник для 10 класса"
6. Гоулстон, Марк; Голдберг, Филип. "Не мешай себе жить : как справиться со страхом, обидой, чувством вины, прокрастинацией и другими проявлениями саморазрушительного поведения"
7. Лабковский, Михаил. "Хочу и буду : принять себя, полюбить жизнь и стать счастливым"
8. koostajad Jevstratova, Svetlana; Sivenkova, Svetlana, Tomingas, Tiina. "Эстонский язык : разговорник и словарь = Eesti keel : vestmik ja sõnastik"
9. Харари, Юваль Ной. "21 урок для XXI века"
10. -11. Громов, Александр. "Восемь дней на Афоне : Паракало : записки паломника"; Питси, Тагли; Зилмер, Михкель. "Рекомендации по питанию и движению для пожилых людей"

LASTEKIRJANDUS VENE KEELES

1. Рауд, Эно "Муфта, Полботинка и Моховая Борода"
2. Рауд, Эно "Сипсик"
3. Твен, Марк "Приключения Тома Сойера"
4. Сент-Экзюпери, Антуан де "Маленький принц"

5. Ролинг, Дж. К “Гарри Поттер и философский камень”
6. Носов, Николай “Приключения Незнайки и его друзей”
7. Драгунский, Виктор “Денискины рассказы”
8. Волков, Александр “Волшебник Изумрудного города”
9. Толстой, А. Н “Золотой ключик, или, Приключения Буратино”
10. Носов, Николай “Витя Малеев в школе и дома”

NOORTEKIRJANDUS VENE KEELES

1. Пушкин, Александр “Капитанская дочка. Повести покойного Ивана Петровича Белкина. Пиковая дама ”
2. Толстой, Лев “Детство. Отрочество. Юность”
3. Пушкин, Александр “Дубровский”
4. Грин, А. С “Алые паруса”
5. Беляев, Александр “Человек-амфибия”
6. Беляев, Александр “Голова профессора Доуэля”
7. Каверин, Вениамин “Два капитана”
- 8.-9. Джейн, Анна “Поклонник”
- 8.-9. Лавринович, Ася “От одного зайца”
10. Распутин, Валентин „Уроки французского“

NOORTEKIRJANDUS INGLISE KEELES

1. Hoover, Colleen. “Confess”
- 2.-3. Niven, Jennifer. “All the bright places”
- 2.-3. Green, John. “The fault in our stars”
4. Jackson, Holly. „A good girl's guide to murder“
5. Green, John. “Looking for Alaska”
6. Collins, Suzanne. “The hunger games”
7. Bourne, Holly. „How hard can love be?“
- 8.-9. Alire Sáenz, Benjamin. „Aristotle and Dante discover the secrets of the universe“
- 8.-9. McManus, Karen. „One of us is lying“
- 10.-12. Vizzini, Ned. “It's kind of a funny story”
- 10.-12. Black, Holly. “The cruel prince”
- 10.-12. Bardugo, Leigh. Shadow and bone“

ELLU E-RAAMATUD

1. Läckberg, Camilla “Kuldne puur“
2. May, Nicola „Väike nurgapood“
3. Pollard, Helen „Rannapood“
4. Candlish, Louise „Meie maja“
5. May, Nicola „Väike nurgapood.Taaskohtumine“
6. -8. Osolin, Olav „Kus lendab part“
6. -8. Brown, Alex „Postkaart Pariisist“
6. -8. May, Nicola „Väike nurgapood. Kingitus“
9. Saare, Kristi „Kuidas alustada investeerimisega“
10. Owens, Delia “Kus laulavad langustid“

OVERDRIVE'I E-RAAMATUD

1. Bailey, Tessa „It Happened One Summer: Bellinger Sisters Series, Book 1“
2. Rooney, Sally „Beautiful World, Where Are You“
3. Haig, Matt „The Midnight Library“
4. Jenkins Reid, Taylor „The Seven Husbands of Evelyn Hugo“
5. Housel, Morgan „The Psychology of Money“
6. Quinn, Julia „Bridgerton Collection, Volume 1: Bridgerton Series, Books 1-3“
- 7.-8. McQuiston, Casey „Red, White & Royal Blue“
- 7.-8. Foley, Lucy „The Guest List“
9. Criado Perez, Caroline „Invisible Women“
10. Miller, Madeline „The Song of Achilles“

OVERDRIVE'I E-AUDIORAAMATUD

1. Wiest, Brianna. „101 Essays That Will Change the Way You Think“
2. May, Nicola. „Väike nurgapood“
3. McConaughey, Matthew. „Greenlights“
4. Brown, Alex. „Postkaart Itaaliast“
5. Leon, Donna. „Heas usus“
6. Herbert, Frank. „Dune: Dune Series, Book 1“
7. Tucci, Stanley. „Taste: My Life Through Food“
8. Smith, Will; Manson, Mark. „Will“
9. Lucas, Rachel. „Raamatukogu telefoniputkas“
10. Henry, Emily. „People We Meet on Vacation“

OVERDRIVE'I AJAKIRJAD

1. The Economist Continental Europe Edition
2. The New Yorker
3. Amateur Gardening
4. Guardian Weekly
5. New Scientist International Edition
6. Living Etc
7. Country Living UK
- 8.-9. House and Garden
- 8.-9. National Geographic Magazine
10. The Simple Things

NOODID

1. Rand, Inga. „Präänik-Väänik“
2. Pullerits, Monika. „Muusika : õpik 1. klassile“
3. Lantson, Reet. „Klaveriõpik lastele“
- 4.-8. Ashworth, Steve. „Klahvpillimängija piibel : [juhend klaveri ja elektrooniliste klahvpillide mängimiseks]“
- 4.-8. Peterson, Sven toimetaja. „Eesti vanad lastelaulud“

- 4.-8. Tõniste, Ragne koostaja. „Meie lapse lauluraamat“
 4.-8. Skuin, Aive; Sepp, Jaak; Ojakäär, Jaak; Sepp, Anu. „Muusikaõpik : 8. klass : uus õppekava“
 4.-8. Peterson, Lana-Maria koostaja. „Õunake : mudilaste muusika : abiks“
 9.-12. Reier, Aime. „Abiks väikekandle õppijale“
 9.-12. Kõlamets, Lauri. „Elektrikitarril õpik : [algajale ja edasijõudnule]“
 9.-12. Leima, Matis. „Karmoškaabits“
 9.-12. Peterson, Sven toimetaja. „Karnaps : Helve Mikussaare lastelaule“

HELISALVESTISED (heliraamatud)

1. Kivirähk, Andrus. „Limpa ja mereröövlid“
2. Kivirähk, Andrus. „Mees, kes teadis ussisõnu“
3. Kivirähk, Andrus. „Rehepapp, ehk, November“
4. Järvelill, Johanna-lisebel. „Sõõm metsaõhku : Metsalood“
- 5.-8. Jansson, Tove. „Muumitrolli lood“
- 5.-8. Tammsaare, A. H. „Tõde ja õigus. II osa : audioraamat“
- 5.-8. Harris, J. Chandler. „Onu Remuse jutte“
- 5.-8. Kivirähk, Andrus. „Sirli, Siim ja saladused“
- 9.-11. Carroll, Lewis. „Alice Imedemaal“
- 9.-11. Raud, Eno. „Sipsik : laste unejutud“
- 9.-11. Lindgren, Astrid. „Vahtramäe Emil“

HELISALVESTISED (muusika)

1. „Lasterikkuse võlumaailm“
2. Puuluup (ansambel). „Viimane suusataja“
- 3.-10. Naissoo, Tõnu. „Different directions“
- 3.-10. Tormis, Veljo. „Eepose väljadel“
- 3.-10. Dion, Celine. „For you“
- 3.-10. Ehala, Olav; Nõgisto, Jaanus; Kappel, Margus; Volkonski, Peeter. „Johnny : rockkooper“
- 3.-10. Pärt, Arvo. „Lapsepõlve lood“
- 3.-10. Johanson, Kärt. „Ongi hommik“
- 3.-10. Vaiksoo, Nele-Liis. „Valguses ja varjus : austusega Leelo Tungla tekstidele“
- 3.-10. Köster, Virve; Teppo, Aivar; Kõrre, Olavi. „Virve Köster, Aivar Teppo, Olavi Kõrre“

VIDEOSALVESTISED

1. Webber, Andrew Lloyd. „Cats : the world's best-loved musical - the memory will live forever“
- 2.-3. Ernits, Heiki; Põldma, Janno. „Lotte ja kadunud lohed“
- 2.-3. Ernits, Heiki; Põldma, Janno. „Lotte ja kuukivi saladus“
- 4.-5. Villeneuve, Denis. „Dune“
- 4.-5. Käsper, Veljo. „Viini postmark“
- 6.-11. Forman, Milos. „Amadeus“

- 6.-11. Kohn, Abby. „Küll ma olen ilus!“
- 6.-11. Nüganen, Elmo. „Nimed marmortahvilil“
- 6.-11. Munroe, Kevin. „Raks ja Kolks galaktika kaitsjad“
- 6.-11. Gosnell, Raja. „Smurfid. 2“
- 6.-11. Vooglaid, Ülo. „Iseseisvalt mõtlema“

TÖÖRIISTAD

- 1. Akutrell Makita DDF482RTJ [Ese]
- 2. Akutrell Makita DDF482RTJ : kruvikeeraja otsikute komplekt [Ese]
- 3. Tikksaag Makita 4329K [Ese] : elektritoitega
- 4. Multitööriist Makita TM3000CX1J [Ese] : elektritoitega
- 5. Ketassaag Makita DHS680Z [Ese]
- 6. Multitööriist Makita TM3000CX1J [Ese] : lõiketerade komplekt
- 7. Kettsaag Makita DUC254Z [Ese]
- 8. Hekilõikur Makita DUH523Z [Ese]
- 9. Hekilõikur Makita DUH523Z [Ese] : kaitseprillid
- 10. Ketaslõikur Makita GA5030R [Ese] : elektritoitega

SPORDIVAHENDID

- 1. Tõukeratas Hudora Big Wheel 180
- 2. Twister
- 3. Joogamatt PRO
- 4. Hantlid
- 5. Aeroobikahantlid
- 6. Graatsiaketas Rotana Magnetic
- 7. Sammulugeja Walking Style One 2.0
- 8. Kiiver Solstice
- 9. Käeraskused
- 10. Pilatese pall

MUUSIKAINSTRUMENDID

- 1. Lion Style LS-TM metro-tuner = [metronoom-häälestaja]
- 2. Чайка SZ48/1 X : [karmoška : 12 bassi : G-duur]
- 3.-4. Yamaha NP 12B digital keyboard = [portatiivne digiklaver]
- 3.-4. Yamaha PSR-225GM digital keyboard = [portatiivne digiklaver]
- 5.-7. Yamaha FG800M : [akustiline kitarr]
- 5.-7. Santander WS55 N : [elektroakustiline kitarr]
- 5.-7. Yamaha V3 SKA 4/4 : [viul]
- 8.-9. Yamaha C30M : [klassikaline kitarr]
- 8.-9. Karmoška : [25 bassi] A-duur
- 10.-12. Lion Style LS-MUS-120 : [orkestri noodipult]
- 10.-12. Lion Style LS-LED2 : music LED = [noodipuldi valgusti]
- 10.-12. Epiphone Special model : [elektrikitarr] : [Les Paul Special-I

SEEMNED

1. Aedtill = *Anethum graveolens*
2. Lehtkapsas = *Brassica oleracea* var. *sabellica*
3. Lehtsalat = *Lactuca sativa* var. *Crispa*
4. Harilik tomat = *Solanum lycopersicum*
5. Madal peiulill = *Tagetes patula*
6. Aedhernes = *Pisum sativum*
7. Vürtsbasiilik = *Ocimum basilicum* L.
- 8.-10. Aedpetersell = *Petroselinum crispum*
- 8.-10. Lõhnav lillhernes = *Lathyrus odoratus*
- 8.-10. Salatkress = *Lepidium sativum*